

TÉNYLEG JÓK VAGYUNK?

Az udvarhelyszéki
vállalkozások
fejlődéstörténete
napjainkig

25
UKKSZ

NEMZETSTRATÉGIAI
KUTATÓINTÉZET

RE
GA
régiókutató egyesület

Székelyudvarhely, 2017

TÉNYLEG JÓK VAGYUNK?
Az udvarhelyszéki vállalkozások
fejlődéstörténete napjainkig
– kutatási jelentés –

2017. november

Megrendelő:

Udvarhelyszéki Kis- és Középvállalkozók Szövetsége, Székelyudvarhely
Nemzetstratégiai Kutatóintézet, Budapest

Készítette:

REGA Egyesület, Székelyudvarhely, www.regaprojekt.ro

Dr. Geréb László kutatásvezető, kiadványszerkesztő

Balázs Ildikó kutató munkatárs, tördelőszerkesztő

Veres Hanga-Katalin kutató munkatárs

Pálfi Kinga kutató munkatárs

Györgyei Szabó Magdolna, szervezési munkák

Szabó Attila, szöveggondozás

Megjelent:

A Nemzetstratégiai Kutatóintézet, az Udvarhelyszéki Kis- és Középvállalkozók Szövetsége és a REGA Egyesület közös kiadásában.

Minden jog fenntartva. Bármilyen másoláshoz, sokszorosításhoz, illetve más adatfeldolgozó rendszerben való tároláshoz és rögzítéshez a kiadók előzetes írásbeli hozzájárulása szükséges.

Nyomdai kivitelezés:

DTP Stúdió Kft., Székelyudvarhely

ISBN 987-606-8599-40-3

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETŐ	5
1. UDVARHELYSZÉKI, SZÉKELYUDVARHELYI VÁLLALKOZÁSOK SZÉKELYFÖLDÖN ÉS HARGITA MEGYÉBEN	7
2. UDVARHELYSZÉKI, SZÉKELYUDVARHELYI VÁLLALKOZÁSOK EGYMÁS KÖZÖTT	29
3. SZÉKELYUDVARHELYI VÁLLALKOZÁSOK A VÁROS KÖZÖSSÉGI ÉLETÉBEN	37
4. UDVARHELYSZÉKI, SZÉKELYUDVARHELYI VÁLLALKOZÓK AZ ÜZLETI KÖRNYEZETRŐL	49
ÖSSZEFOGLALÁS, KÖVETKEZTETÉSEK	63

BEVEZETŐ

„Székelyudvarhelyen vállalkozói jólét van” – olvashatjuk több székelyföldi gazdasági elemzésben, ahol a székelyföldi városok gazdasági teljesítményeit hasonlítják össze. Szemmel látható, hogy Székelyudvarhelyt pezsgő vállalkozói élet jellemzi, a kérdés azonban az, hogy mindez feljogosít-e olyan kijelentésekre, hogy a város Hargita megye motorja, vagy hogy Udvarhelyszék adja a megyei GDP felét?

Igen, az udvarhelyszékiek, székelyudvarhelyiek szívesen büszkélkednek a fenti jelzőkkel, azonban ezeket alátámasztó hivatalos statisztikákat nem igazán találunk.

Ezt, a székelyudvarhelyi lokálpatriotizmuson túlmutató büszkeséget a múlt is bőven táplálja, hiszen már a középiskolások is tudják, hogy Székelyudvarhely iskolaváros, majd gyorsan szembesülnek azzal, hogy Székelyudvarhely anyaváros, hogy Székelyudvarhely a székely főváros, a vajtfulübbek régi krónikákban olvashatják, hogy Székelyudvarhely a Küküllő parti Athén, de már a kocsmasztalnál és a közösségi hálókön is terjed az *„Itt is jobb, mint Csíkbán”* kijelentés.

Az Udvarhelyi Kis- és Középvállalkozók Szövetsége (UKKSZ) megalakulásának 25-ik évfordulóján arra vállalkozott, hogy megvizsgálja a fenti kijelentések valóságtartalmát, már ami a gazdasági részre vonatkozik. Az UKKSZ és a partner Nemzetstratégiai Kutatóintézet erre a kutatásra a REGA Régiókutató Egyesületet kérte fel.

A kutatás irányát és mélységét az adatok elérhetősége szabta meg. A kutató kollégák azzal szembesültek, hogy a pénzügyi adatok hivatalosan is elérhető digitalizációja egybeesik az új évezreddel. A 2000 előtti évekről szinte lehetetlen pénzügyi jellegű adatokat begyűjteni. Ez úton is külön köszönet jár a Pénzügyi Igazgatóságok, az Omnibus szerkesztőség, a Cégbíróság, valamint az öt székelyföldi nagyváros vezetőségének az adatok begyűjtésében nyújtott segítségért.

A kutatási jelentés, az elérhető adatoknak megfelelően, négy részre tagolódik:

- egyrészt a vállalkozói forgalmak függvényében megvizsgáltuk a székelyudvarhelyi és az udvarhelyszéki vállalkozók helyzetét a Hargita megyei, illetve a csíkszéki és gyergyószéki vállalkozók teljesítményéhez viszonyítva;
- ezt követően a székelyudvarhelyi vállalkozók egymáshoz viszonyított helyzetét vizsgáltuk, időrendiségben és tevékenységi körök szerint;
- harmadrészt megvizsgáltuk az öt székelyföldi (nagy)város költségvetésének alakulását, valamint azon belül a vállalkozói befizetések jelenlétét;
- negyedrészt egy több mint száz mintás kérdőívezéssel arra kerestük a választ, hogy az udvarhelyszéki, székelyudvarhelyi vállalkozók miért épp itt vállalkoztak, hogyan ítélik meg ezt a vállalkozói környezetet.

Reméljük, hogy a következő néhány oldalban választ talál a kedves Olvasó ezen sorok elején leírt kijelentések igazságtartalmára. Reméljük, hogy ezzel a kutatással sikerül egy kicsit eloszlatnunk a ködöt bizonyos városi legendák körül, és azt is reméljük, hogy sikerül egy kis támaszt is adni ahhoz, hogy az udvarhelyszéki, székelyudvarhelyi vállalkozók méltán legyenek büszkék teljesítményükre.

A szerzők

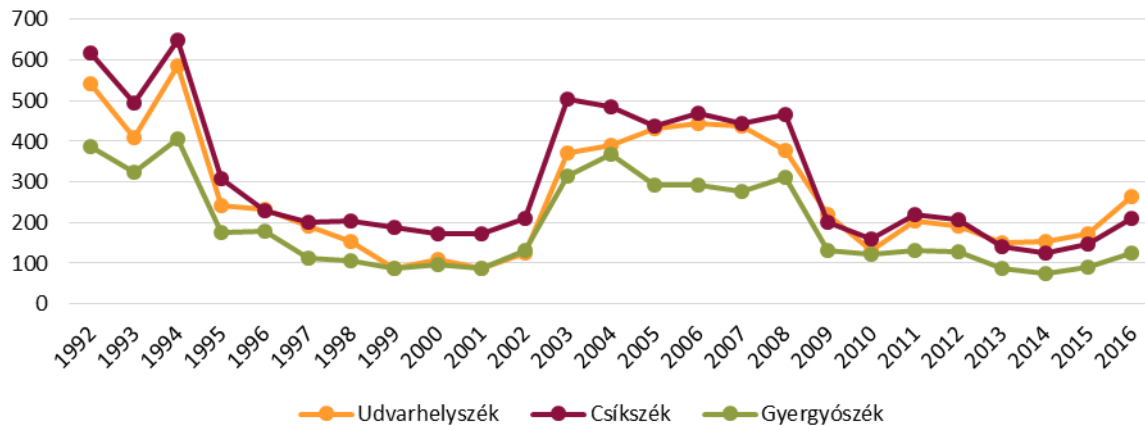
Székelyudvarhely, 2017. november

1. UDVARHELYSZÉKI, SZÉKELYUDVARHELYI VÁLLALKOZÁSOK SZÉKELYFÖLDÖN ÉS HARGITA MEGYÉBEN

Saját magad helyzetének meghatározása a környezethez való viszonyítással kezdődik. Ebben a részben erre teszünk kísérletet, vagyis meghatározni az udvarhelyszéki, valamint a székelyudvarhelyi vállalkozók helyét, súlyát és fontosságát a székelyföldi, azon belül pedig a Hargita megyei vállalkozói életben. A jelenséget nemcsak statikusan, hanem annak fejlődésében is vizsgáltuk, elemezve az egyes gazdasági mutatók időbeli alakulását. Ehhez kapcsolódó összesített és digitalizált adatok sajnos csak 2000-ig voltak elérhetőek, így az időbeli elemzések az elmúlt 16 évre vonatkoznak. De egy ekkora időszakból is lehetett érdekes következtetéseket levonni a székelyföldi városok, illetve a Hargita megyei székek vállalkozói életéről.

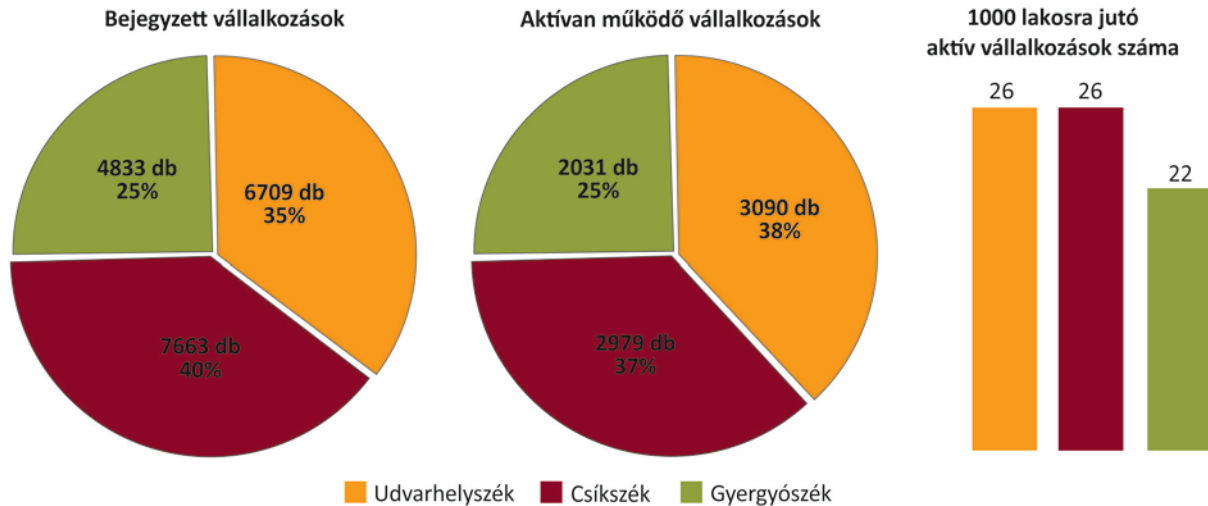
A következőkben elsőként a három Hargita megyei szék, Udvarhelyszék, Csíkszék és Gergyószék vállalkozói teljesítményeit hasonlítjuk össze különböző mutatószámok mentén. Azt követően az öt székelyföldi (nagy)város vállalkozói összesített teljesítményeit vettük nagytípus alá a megvalósított forgalomtól az elért nyereségen keresztül az egy alkalmazottra jutó nyereségig.

Az elemzésekhez szükséges adatokat a következő szervezetek, intézmények, illetve honlapok biztosították, tették elérhetővé: Hargita megyei Cégbíróság, a megyei pénzügyi igazgatóságok, az omnibus.ro szerkesztősége, mfinante.ro, insse.ro.

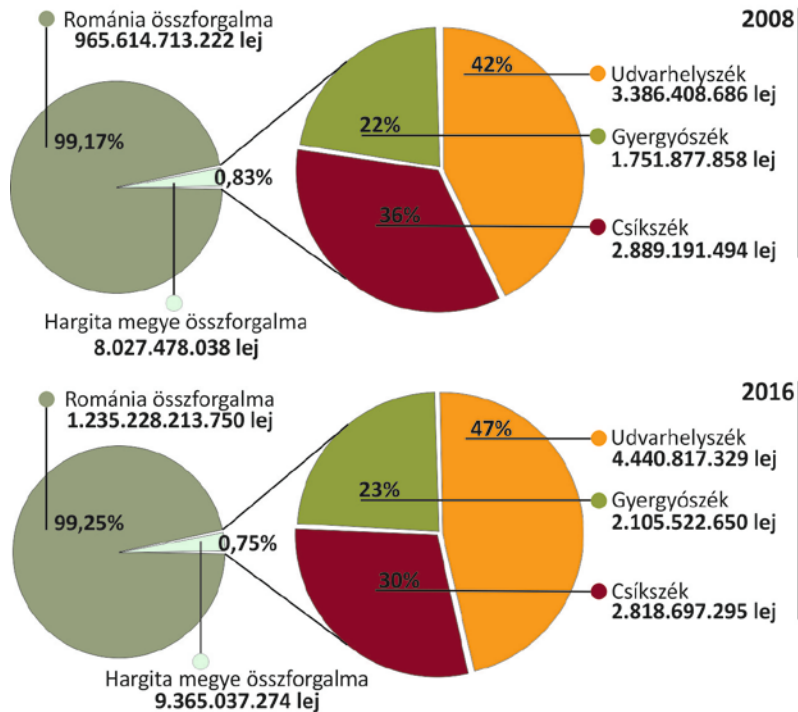
1. ábra: 1992-2016 között bejegyzett vállalkozások számának alakulása Udvarhelyszék, Csíkszék és Gyergyószék esetében (db)

Mindhárom szék esetében a vállalkozási hajlandóságot tükröző vállalkozási bejegyzések követték a gazdaság országos trendjeit. Számottevő eltérés a 2000-es évek közepén tapasztalható, amikor Gyergyószéken visszaesett a cégbejegyzési láz, valamint 2013-tól kezdődően minden évben Udvarhelyszéken jegyezték be a legtöbb céget.

2. ábra: Hargita megyében 1992-2016 között bejegyzett és aktívan működő vállalkozások megoszlása Udvarhelyszék, Csíkszék és Gyergyószék között, valamint az 1000 lakosra jutó aktív vállalkozások száma a három széken (% , db)

A bejegyzett vállalkozások számának függvényében Csíkszék a legeredményesebb, azonban az aktív vállalkozások tekintetében már az udvarhelyszékiek vezetnek a mezőnyt. Az 1000 lakosra jutó vállalkozások számát illetően Csíkszék és Udvarhelyszék fej-fej mellett haladnak Gyergyószék előtt.

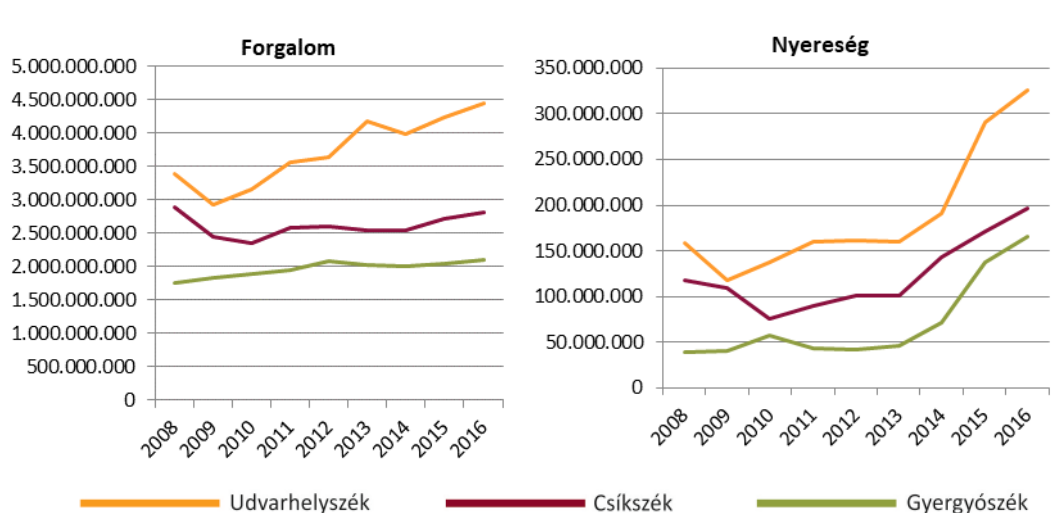

A Hargita megyei cégek összforgalma nem éri el az ország vállalkozói összforgalmának az 1%-át sem, amely arány 2008-hoz viszonyítva 2016-ra tovább csökkent.

Ami a székek közti megoszlást illeti: amíg 2008-ban a vállalkozások megyei összforgalmának csak 42%-át tette ki az udvarhelyszéki cégek forgalma, addig ez 2016-ra 47%-ra növekedett.

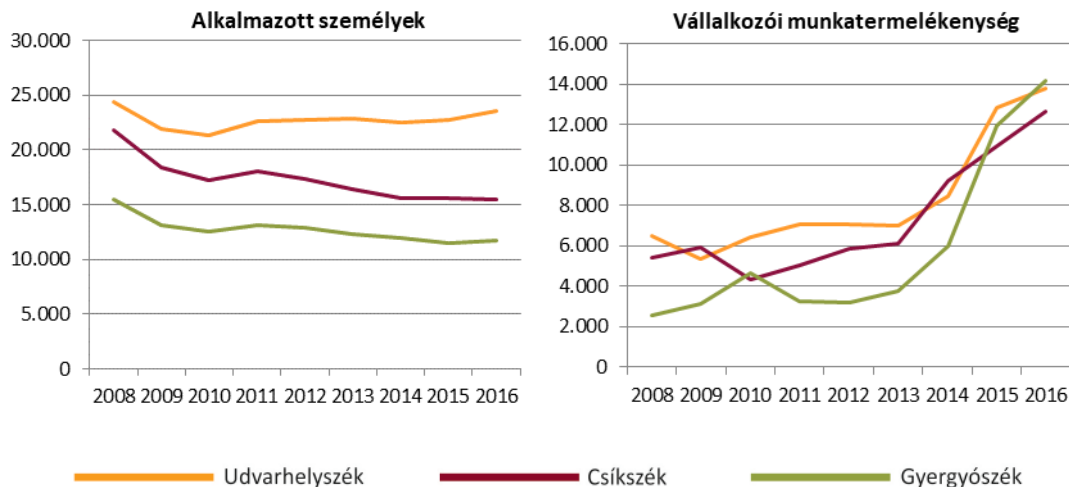
2008-hoz viszonyítva a csikószéki vállalkozások forgalmának a részaránya 2016-ra 6%-kal csökkent a megyei összesítésben.

3. ábra: A Hargita megyei vállalkozók forgalmának aránya a romániai vállalkozások 2008-as és 2016-os évi összforgalmában, ezen belül a három szék vállalkozói éves forgalmának aránya (lei, %)

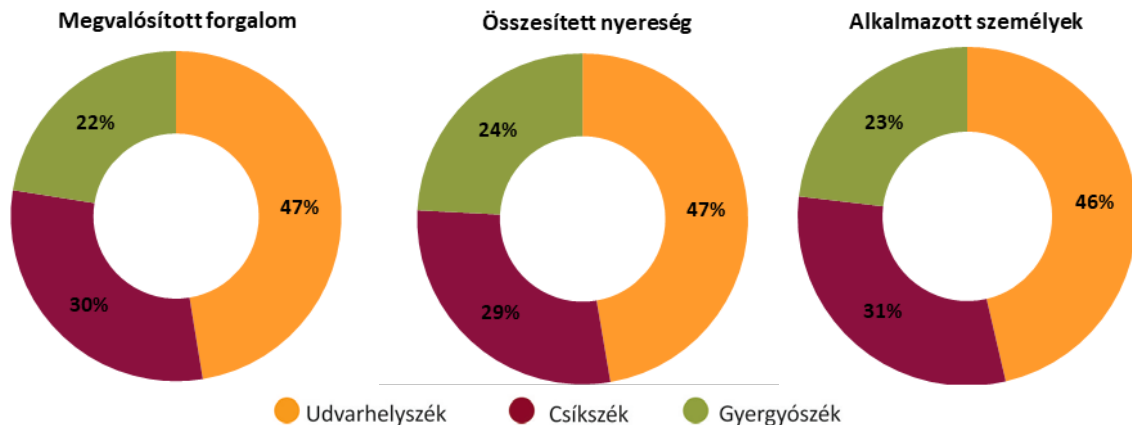
4. ábra: A Hargita megyei székek vállalkozói összforgalmának és vállalkozói nyereségének időbeli alakulása 2008-2016 között (lej)

A három székelőföldi szék vállalkozói összforgalmát vizsgálva kitűnik, hogy Udvarhelyszék vezet a mezőnyt, ráadásul az utóbbi években az udvarhelyszéki vállalkozók esetében növekedett a legnagyobb mértékben a forgalom. A csíkszéki cégek forgalma épp hogy elérte a 2008-as szintet. Az egyes székek vállalkozói által megvalósított nyereség tekintetében szintén az udvarhelyszéki vállalkozók vezetnek, ugyanakkor a növekedés üteme is ezen vállalkozók esetében a legnagyobb.

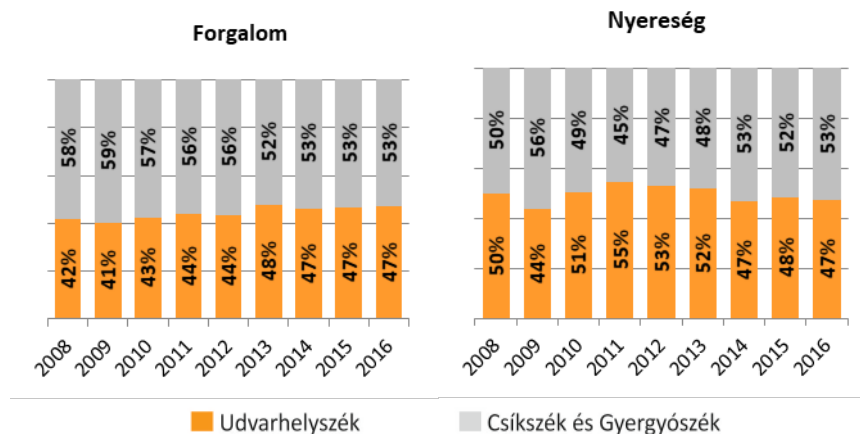
5. ábra: A Hargita megyei székek vállalkozói által alkalmazott személyek számának, valamint a székek vállalkozói munkatermelékenységének időbeli alakulása 2008-2016 között (fő, lej)

Az egyes székek vállalkozói által alkalmazott személyek számát illetően a számokból az olvasható ki, hogy amíg Udvarhelyszék esetében sikerült az elmúlt évek során azonos szinten tartani az alkalmazottak számát, addig mind Csíkszéken, mind Gyergyószéken csökkent a vállalkozói alkalmazottak száma. Az egy alkalmazottra jutó nyereség szempontjából a 2016-os évben mindhárom szék vállalkozói hasonló szinten vannak, ami a jóval magasabb udvarhelyszéki nyereség mellett a magas szinten tartott udvarhelyszéki alkalmazotti létszámból adódik.

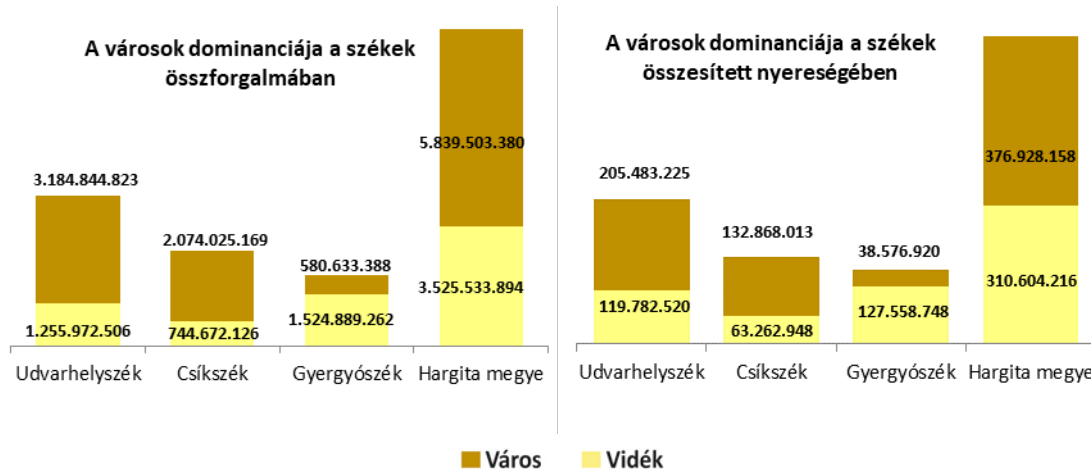
6. ábra: A Hargita megyei vállalkozások által megvalósított forgalom, összesített nyereség és a vállalkozások által alkalmazott személyek számának a megoszlása az egyes székek között 2016-ban (%)

A Hargita megyei székek esetében egyértelműen dominál Udvarhelyszék a vállalkozói életben. Úgy az összforgalom, mint a megvalósított nyereség, valamint az alkalmazotti létszám esetében is az udvarhelyszéki vállalkozók adják közel felét a megyei számoknak. Ugyanakkor a csíkszéki és gyergyószéki vállalkozások adatai közti különbség egyik mutatónál sem haladja meg a 10%-ot.

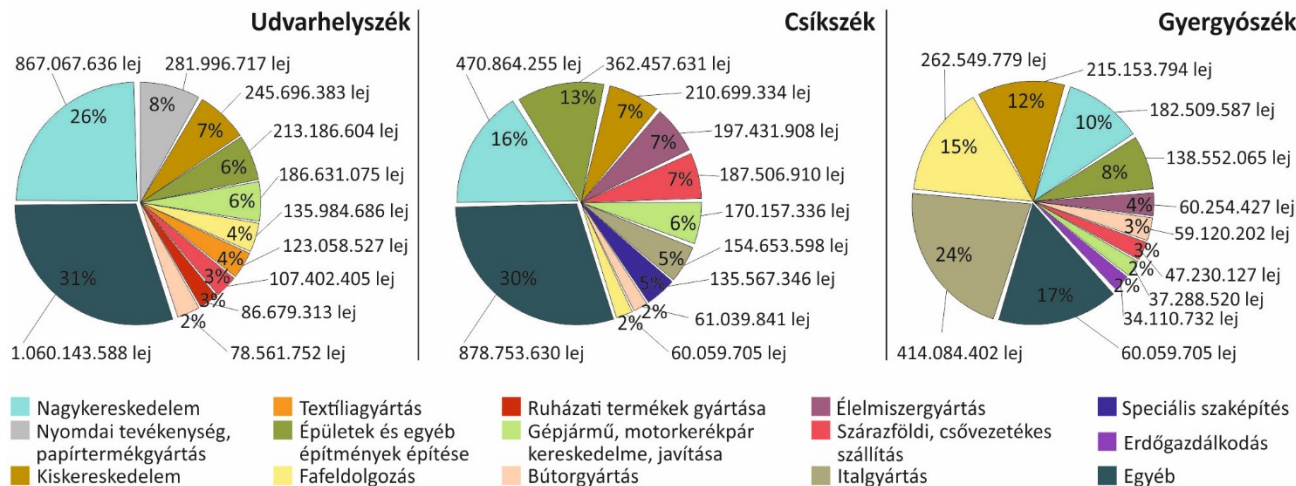
7. ábra: Az udvarhelyszéki vállalkozások forgalmának, illetve nyereségének aránya a Hargita megyei vállalkozók összesített forgalmán, illetve összesített nyereségén belül 2008 és 2016 között (%)

Szinte lehetetlen települési szintre lebontott GDP-adatokat begyűjteni Romániában. Így azon mondas valóság tartalmát, miszerint Udvarhelyszék adja Hargita megye GDP-jének 50%-át, az egyes székek vállalkozásainak össz forgalmából és összesített nyereségéből próbáltuk kikövetkeztetni. A vállalkozások forgalmának alakulása azt mutatja, hogy az udvarhelyszéki vállalkozások részaránya a Hargita megyei cégek össz forgalmából folyamatosan növekedik, 2016-ra megközelítve az 50%-ot. Ugyanakkor az udvarhelyszéki vállalkozások összesített nyeresége több évben is meghaladta az 50%-os arányt Hargita megyén belül. Természetesen nem tehetünk egyenlőségjelet a GDP, valamint a vállalkozói forgalom és a nyereség közé, azonban ez a grafikon egyértelműen mutatja Udvarhelyszék gazdasági erejét Hargita megyén belül.

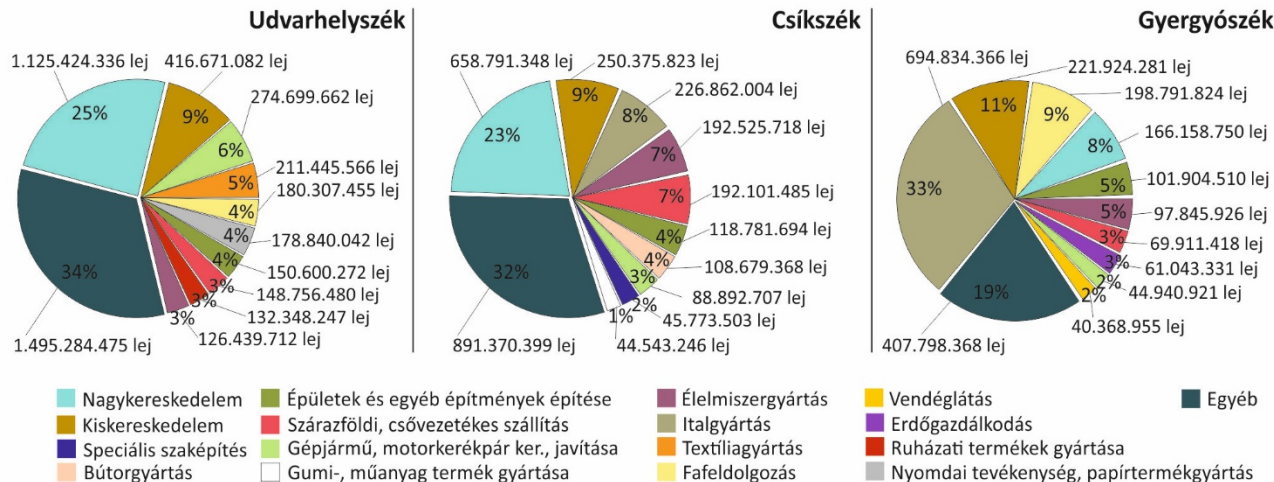
8. ábra: Az egyes Hargita megyei székek központjainak dominanciája az illető szék vállalkozói összforgalmában és megvalósított nyereségében 2016-ban (lej)

Amennyiben a Hargita megyei székek központjainak dominanciáját elemezzük az illető szék vállalkozói életében, azt tapasztaljuk, hogy Székelyudvarhely és Csíkszereda vállalkozói egyértelműen dominálják Udvarhelyszék és Csikszék vállalkozói életét úgy a vállalkozói forgalom, mint a megvalósított nyereség tekintetében. Gyergyószék esetében a helyzet fordított, vagyis a gyergyószentmiklósi vállalkozóknak a súlya alig haladja meg az egyharmadot a teljes gyergyószéki vállalkozói forgalomban, a megvalósított nyereség tekintetében pedig még el sem éri az egyharmadot. Ami a megye egészét illeti: a három város vállalkozóinak a súlya mind az összforgalom, mind a megvalósított nyereség esetében meghaladja a többi település összesített adatait.

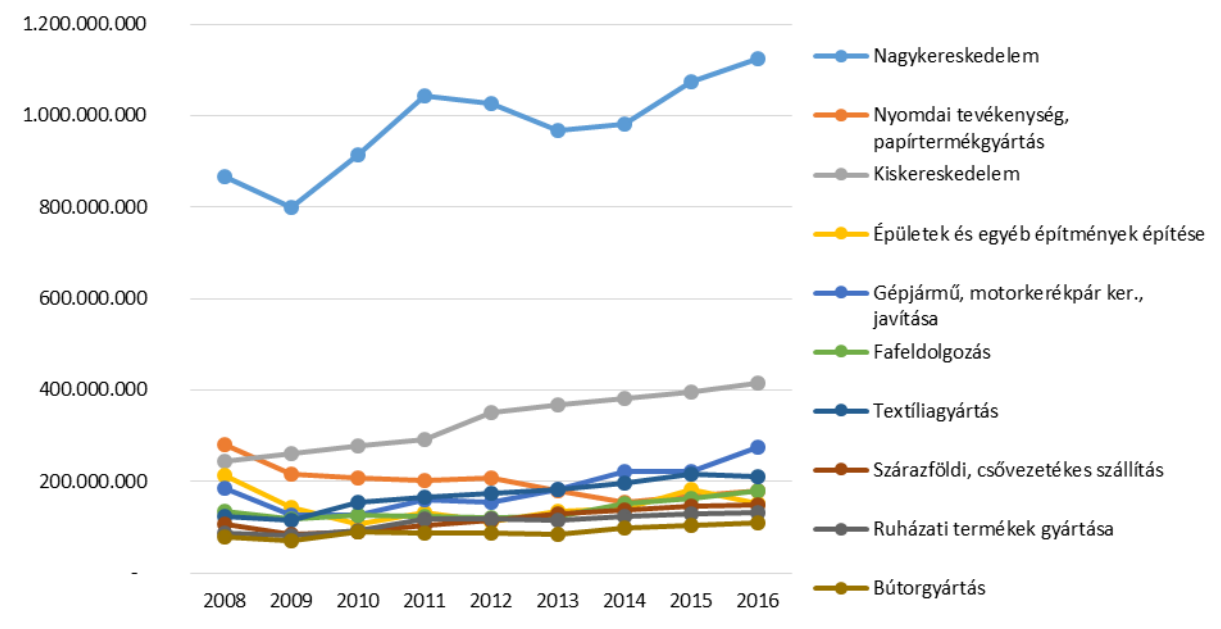
9. ábra: Az udvarhelyszéki, csíkszéki és gyergyószéki vállalkozások 2008-as összforgalmának a tevékenységi körök szerinti megoszlása (% , lej)

2008-ban a Hargita megyei három széknek eltérő gazdaságszerkezete volt. Míg Udvarhelyszék esetében a forgalom több mint egynegyedét a nagykereskedelmi cégek adták, addig Csíkszéken a nagykereskedelem 16%-ot tett ki, míg Gyergyószéken az italgyártás adta a forgalom egynegyedét. Udvarhelyszék gazdaságszerkezetében markánsan megjelenik a nyomdaipar, Csíkszéken az építőipar, míg Gyergyószéken a faipar.

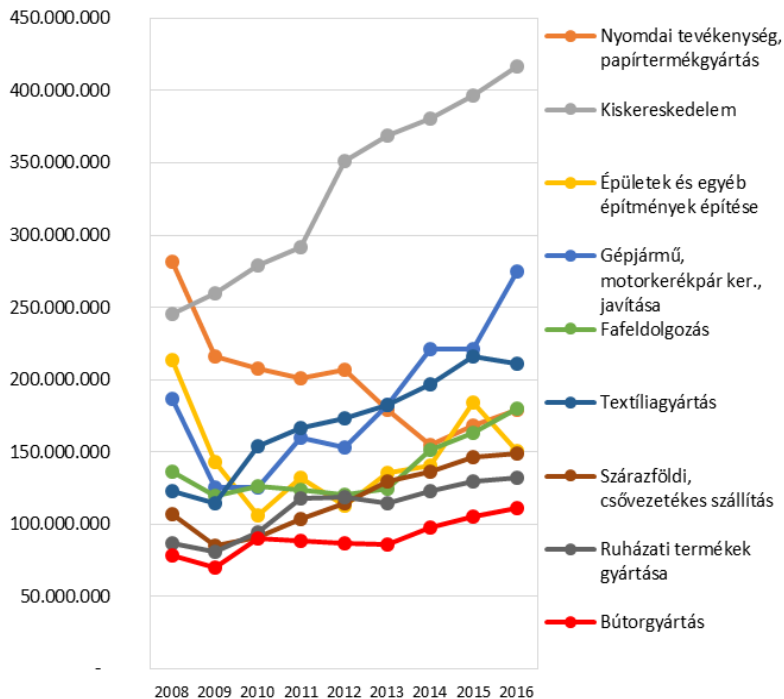
10. ábra: Az udvarhelyszéki, csíkszéki és gyergyószéki vállalkozások 2016-os összforgalmának a tevékenységi körök szerinti megoszlása (% , lej)

A három Hargita megyei szék listavezető tevékenységei 2016-ban is ugyanazok maradtak. Udvarhelyszéken továbbra is a nagykereskedelem adja a cégek forgalmának negyedét, Csíkszéken ezen tevékenység részaránya növekedett 2008-hoz viszonyítva, míg a gyergyószéki vállalkozások forgalmának már egyharmadát adja az italgyártás, ami a borszéki ásványvízgyár növekedésének tudható be. Azonban Csíkszéken 2016-ra veszített fontosságából az építőipar, míg Gyergyószéken a fafeldolgozás részaránya esett vissza.

11. ábra: A 10 legjellemzőbb tevékenységi kör vállalkozói forgalmának alakulása Udvarhelyszéken 2008-2016 között (lej)

Udvarhelyszék gazdaságában a nagykereskedelem mindig a legmeghatározóbb tevékenységi forma volt. Ez a jelenség enged következtetni arra, hogy az udvarhelyszéki emberek, vállalkozók igazi kereskedői vénával vannak megáldva. A nagykereskedelemmel foglalkozó vállalkozások forgalma 2016-ra közel 30%-kal nőtt 2008-hoz viszonyítva.

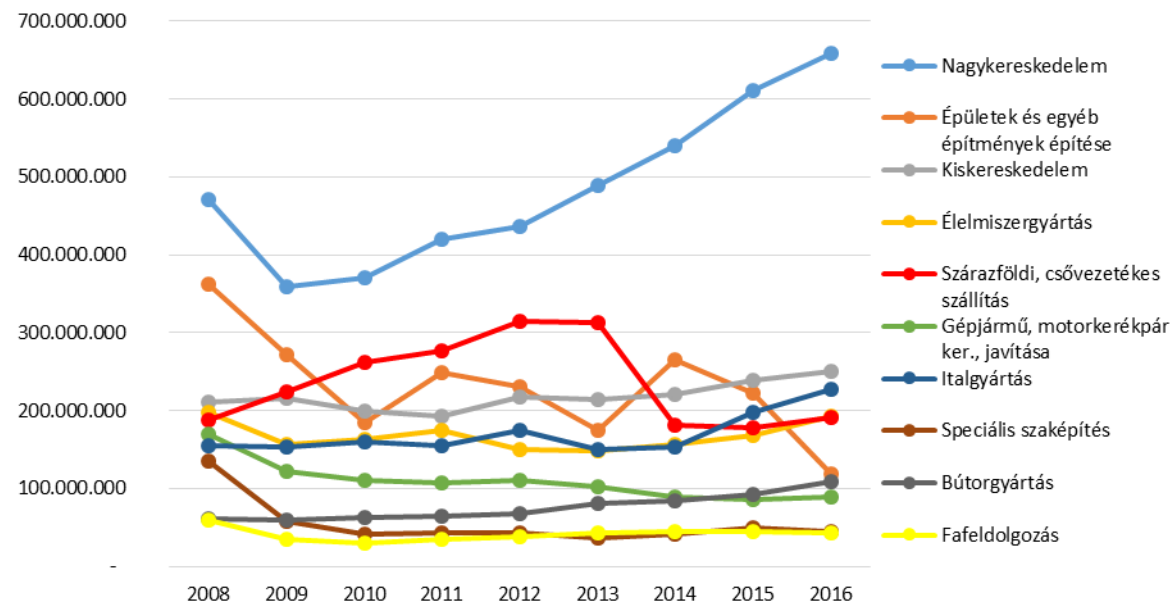
11.1. ábra: A 10 legjellemzőbb tevékenységi kör (kivéve a nagykereskedelem) vállalkozói forgalmának alakulása Udvarhelyszéken 2008-2016 között (lej)

A kereskedői vonalat erősíti az a tény is, hogy a nagykereskedelem után a kiskereskedelem a második legnagyobb forgalmú, ugyanakkor leglátványosabb növekedést elért ágazat.

Udvarhelyszék gazdaság szerkezetében az elmúlt 9 év látványos változásai közé tartozik a nyomdaipar és az építőipar forgalmának nagymértékű visszaesése.

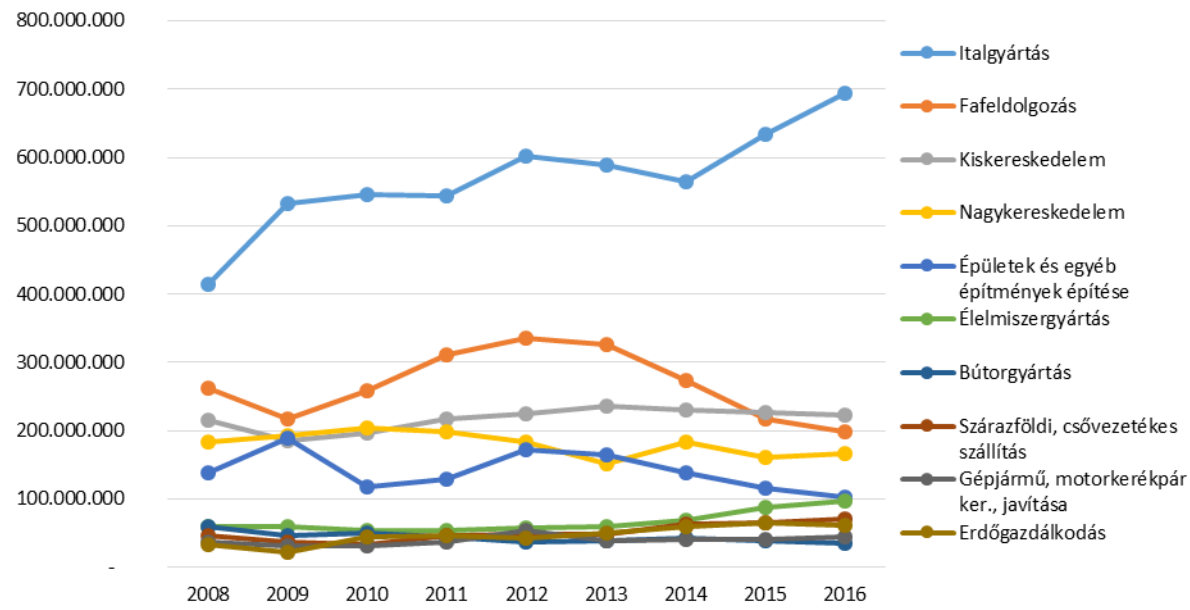
A válságban elszenvedett nagy visszaesése után a gépjármű-kereskedelem és -javítás az utóbbi években folyamatos növekedést mutatott, jelenleg a harmadik legnagyobb forgalmú ágazat Udvarhelyszéken.

A textíliagyártással foglalkozó vállalkozások forgalma is folyamatosan emelkedett az elmúlt években.

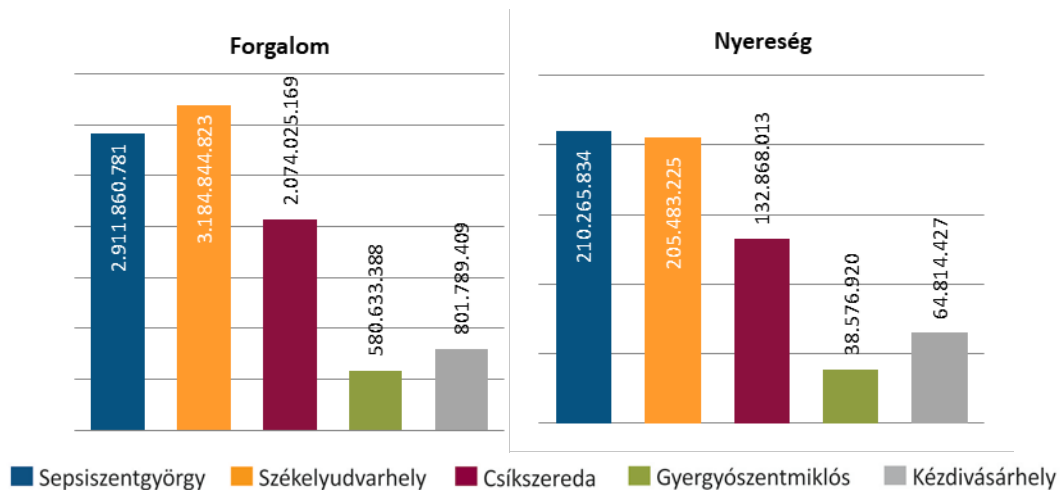
12. ábra: A 10 legjellemzőbb tevékenységi kör vállalkozói forgalmának alakulása Csíkszéken 2008-2016 között (lej)

Csíkszék gazdaság szerkezetében is a nagykereskedelem növekedett a leglátványosabban az elmúlt években. A 2008-as válság legnagyobb vesztesei az építőipari vállalkozások voltak, amelyek forgalma az utóbbi években – a 2008-as zuhanáshoz hasonlóan – újból esni kezdett.

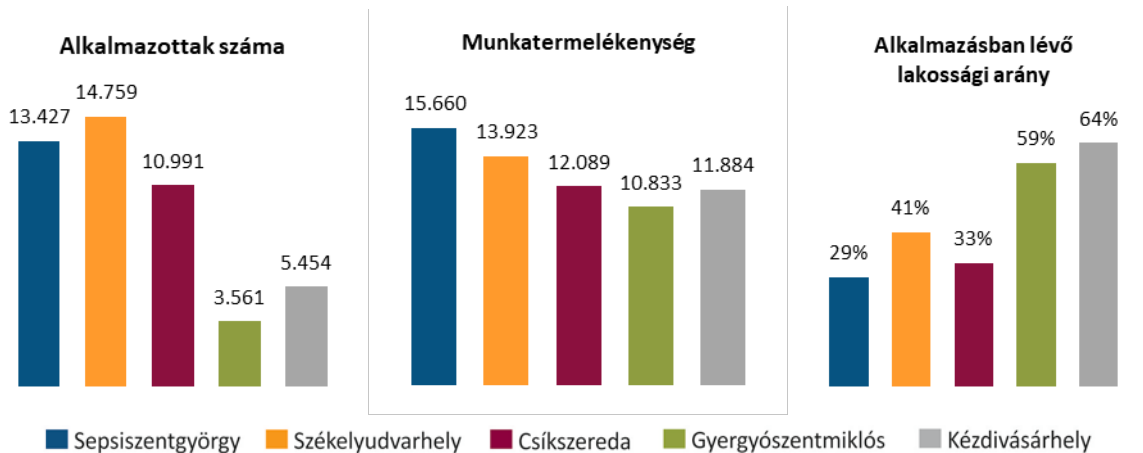
13. ábra: A 10 legjellemzőbb tevékenységi kör vállalkozói forgalmának alakulása Gyergyószéken 2008-2016 között (lej)

Gyergyószék gazdaság szerkezetét dominálja az italgyártás, amely a borszéki ásványvíznek köszönhető. A fafeldolgozás területén tevékenykedő vállalkozások a 2008-as válság után emelkedő pályára álltak, azonban 2012-től ez az ágazat folyamatos esésben van.

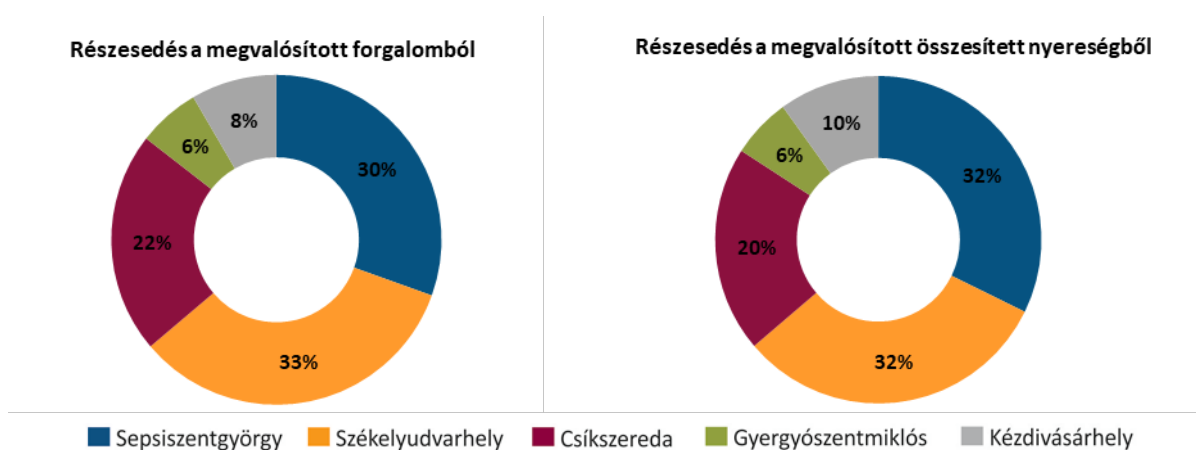
14. ábra: Az öt székelyföldi (nagy)város vállalkozóinak összesített árbevétele és nettó nyeresége 2016-ban (lej)

Az öt székelyföldi (nagy)város vállalkozóinak az összforgalmát elemezve azt látjuk, hogy az alacsonyabb lakosságszám ellenére is Székelyudvarhely vezeti a rangsort, megelőzve a jóval nagyobb Sepsiszentgyörgyöt és Csíkszeredát is. A listát Gyergyószentmiklós zárja, ahol a vállalkozók összesített forgalma nem éri el a székelyudvarhelyi érték 20%-át sem. A városok vállalkozói által megvalósított nyereség esetében már Sepsiszentgyörgy a listavezető, fej-fej mellett Székelyudvarhellyel, a sort záró Gyergyószentmiklós ez esetben sem éri el a listavezető értékének a 20%-át.

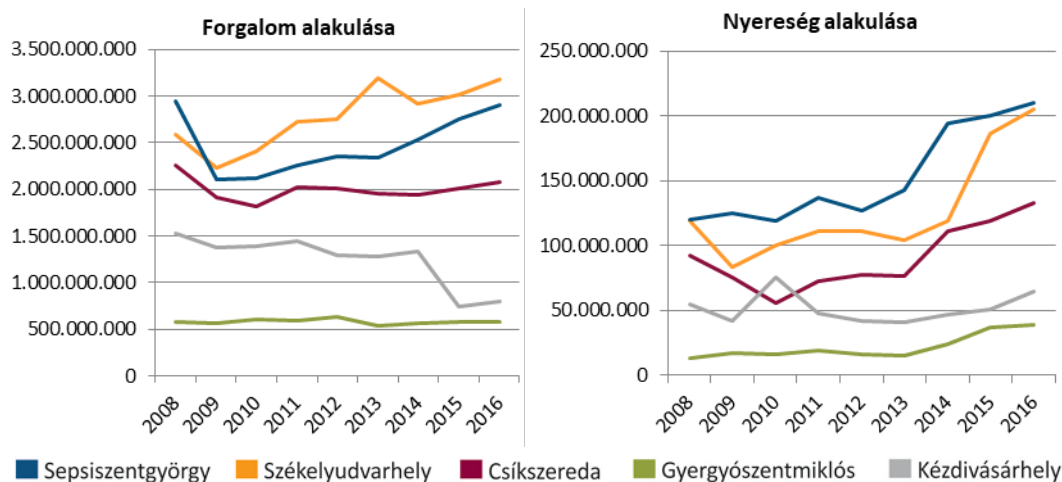
15. ábra: Az öt város vállalkozóinak összkalkalmazotti száma, munkatermelékenysége, illetve a vállalkozói alkalmazottak aránya a teljes lakossághoz viszonyítva 2016-ban (fő, lej, %)

Az egyes városok vállalkozói által alkalmazott személyek számát illetően Székelyudvarhely vezeti a sort – itt több mint négyszer annyian dolgoznak a helyi vállalkozásoknál, mint a sort záró Gyergyószentmiklóson. Az egy alkalmazottra jutó nyereség esetében Sepsiszentgyörgy a listavezető. Amennyiben a vállalkozók alkalmazásában lévő személyek számát az egyes városok lakosságához viszonyítjuk, azt látjuk, hogy míg Kézdivásárhelyen a város lakosságának közel kétharmada dolgozik helyi vállalkozásoknál, addig a két megyeszékhely esetében ez az arány 30% körül mozog. A megyeszékhelyek alacsony vállalkozói foglalkoztatási aránya a megyei közigazgatásban dolgozók magas számával is magyarázható.

16. ábra: Az egyes városok részesedése az öt székelyföldi város vállalkozói által megvalósított összforgalomból, illetve összesített nyereségből 2016-ban (%)

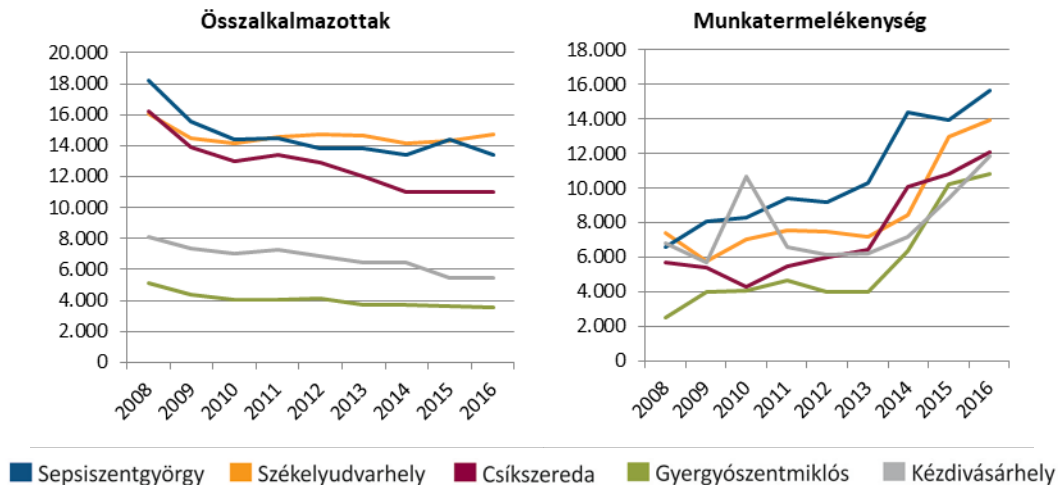
Ha az öt székelyföldi város vállalkozóinak az összesített forgalmából való részesedését vizsgáljuk, azt tapasztaljuk, hogy az öt város vállalkozói forgalmának egyharmadát a székelyudvarhelyi vállalkozók adják, míg a gyergyószentmiklói vállalkozók csak 6%-os részesedéssel vannak jelen. Az öt város vállalkozói által megvalósított nyereség esetében Székelyudvarhely és Sepsiszentgyörgy egyaránt 32%-kal van jelen, míg ez esetben is Gyergyószentmiklós zárja a sort 6%-kal.

17. ábra: Az öt székelyföldi város vállalkozói által megvalósított összesített forgalom és nyereség alakulása 2008-2016 között (lej)

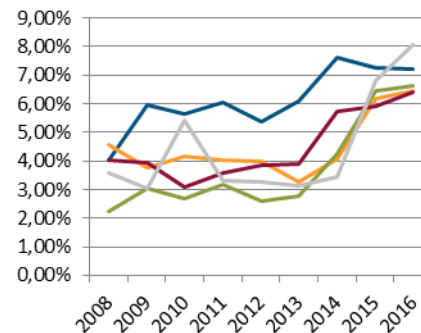
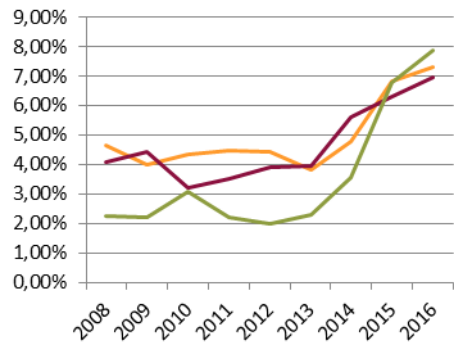
Az öt székelyföldi (nagy)város vállalkozói összforgalmának időbeli alakulása más-más képet mutat az egyes városok esetében. A 2008-as válságot a sepsiszentgyörgyi vállalkozások érezték meg a legjobban. Míg a székelyudvarhelyi vállalkozások forgalma 2016-ra már jóval meghaladta a 2008-as szintet, addig ez a többi város esetében nem mondható el. A legnagyobb visszaesést a vállalkozói forgalmak tekintetében a kézdivásárhelyi vállalkozások szenvedték el 2014-ben. A gyergyószentmiklósai vállalkozások forgalma stagnált az elmúlt 9 évben. A nyereségesség esetében a 2008-as válság hatása leginkább a székelyudvarhelyi vállalkozásoknál tapasztalható. Ezen mutatónál Kézdivásárhely kivételével minden város vállalkozói esetében növekedés látható, mely Sepsiszentgyörgy és Székelyudvarhely vállalkozói esetében a leglátványosabb.

(Megj.: Sepsiszentgyörgy esetében a 2008, 2009 és 2010-es évek adataiból kivettük a városban csak átmenetileg bejegyzett AMERICAN EUROPEAN MARKETING & ENTERPRISES Rt. cég adatait, mely adatok nagymértékben torzították volna a mutatókat.)

18. ábra: Az öt székelyföldi város vállalkozói összesített alkalmazotti számának, valamint munkatermelékenységének alakulása 2008-2016 között (fő, lej)

A vállalkozások alkalmazásában levő személyek számának alakulását illetően azt láthatjuk, hogy az elmúlt kilenc évben mind az öt székelyföldi városban csökkent az alkalmazottak száma. Ezzel párhuzamosan azonban növekedett az egy alkalmazottra jutó nyereség, ami azt jelzi, hogy a 2008-as válságot követően a székelyföldi vállalkozások is elindultak a hatékonyságnövelés útján, vagyis a munkaszervezés és az alkalmazottak képzése révén egyre hatékonyabban végzik a tevékenységüket.

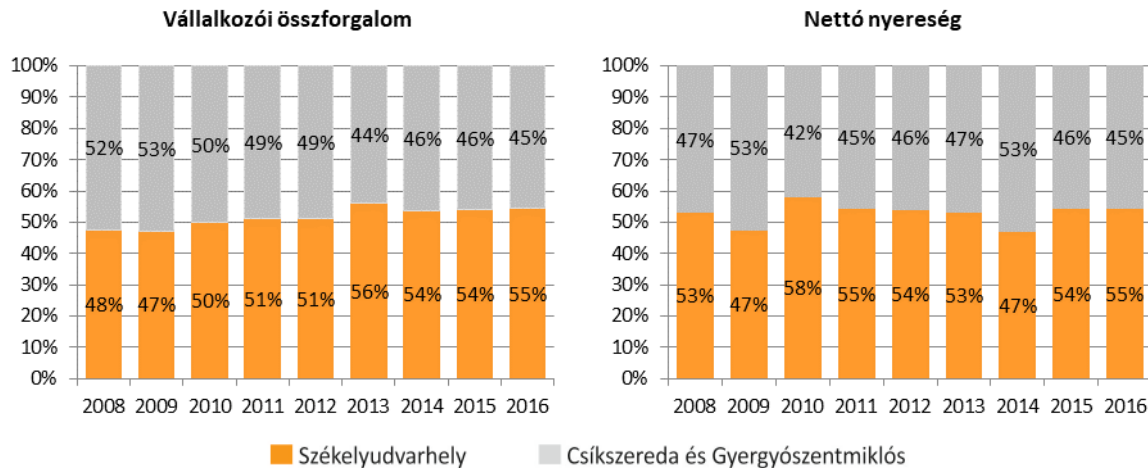
— Udvarhelyszék — Csíkszék — Gyergyószék

— Sepsiszentgyörgy — Székelyudvarhely — Csíkszereda
— Gyergyószentmiklós — Kézdivásárhely

19. ábra: Az árbevétel-arányos nyereség alakulása a három Hargita megyei szék, valamint az öt székelyföldi (nagy)város vállalkozói esetében (%)

Mindhárom Hargita megyei szék vállalkozóinak árbevétel-arányos nyeresége (ROS – Return on Sales) stagnált 2008 és 2013 között. Míg az udvarhelyszéki és a csíkszéki vállalkozók ROS-mutatója 4% körül, a gyergyószéki vállalkozóké 2% körül mozgott. Azonban 2013-tól a ROS-mutatónál dinamikus növekedés tapasztalható, 2016-ban mindhárom szék vállalkozóinak árbevétel-arányos nyeresége meghaladta a 7%-ot.

Az árbevétel-arányos nyereség szempontjából a sepsiszentgyörgyi vállalkozók lábaltak ki legkorábban a válságból, már 2009-től 6%-os ROS-mutatót produkálva. A többi város vállalkozóinak ez a mutatója 3-4% közötti értéken stagnált 2013-ig, majd folyamatos fejlődést követően mindenik város esetében 6%-os szint fölé került 2016-ra.

20. ábra: A székelyudvarhelyi vállalkozások részesedése a három város vállalkozóinak összforgalmából, valamint összesített nettó nyereségéből 2016-ban (%)

Amennyiben a székelyudvarhelyi vállalkozások súlyát vizsgáljuk a Hargita megyei három nagyváros vállalkozóinak összesített forgalmában, valamint megvalósított nyereségében, azt tapasztaljuk, hogy ez az arány mindkét esetben 55% fölött van. Ez azt jelenti, hogy a székelyudvarhelyi vállalkozások nagyobb forgalmat bonyolítanak le, valamint több nyereséget termelnek, mint a csíkszeredai és gyergyószentmiklósi vállalkozások együttesen. Ez az arány egyértelműen mutatja Székelyudvarhely dominanciáját Hargita megye vállalkozói életében. És ez az arány hasonló volt az elmúlt években is.

2. UDVARHELYSZÉKI, SZÉKELYUDVARHELYI VÁLLALKOZÁSOK EGYMÁS KÖZÖTT

Az előző részből egyértelműen kitűnik, hogy a Hargita megyei székek közül Udvarhelyszék, a székelyföldi városok közül Székelyudvarhely rendelkezik a legerősebb, legdinamikusabb vállalkozói élettel. Ebben a részben ennek a vállalkozói világnak a részleteit elemezzük, megvizsgálva, hogyan alakult az udvarhelyszéki, székelyudvarhelyi vállalkozói élet az elmúlt években, ugyanakkor arra is kitérünk, hogy melyek azok a vállalkozások, amelyek leginkább hozzájárultak ahhoz, hogy Székelyudvarhely ilyen előkelő helyet tudjon elfoglalni a székelyföldi városok rangsorában.

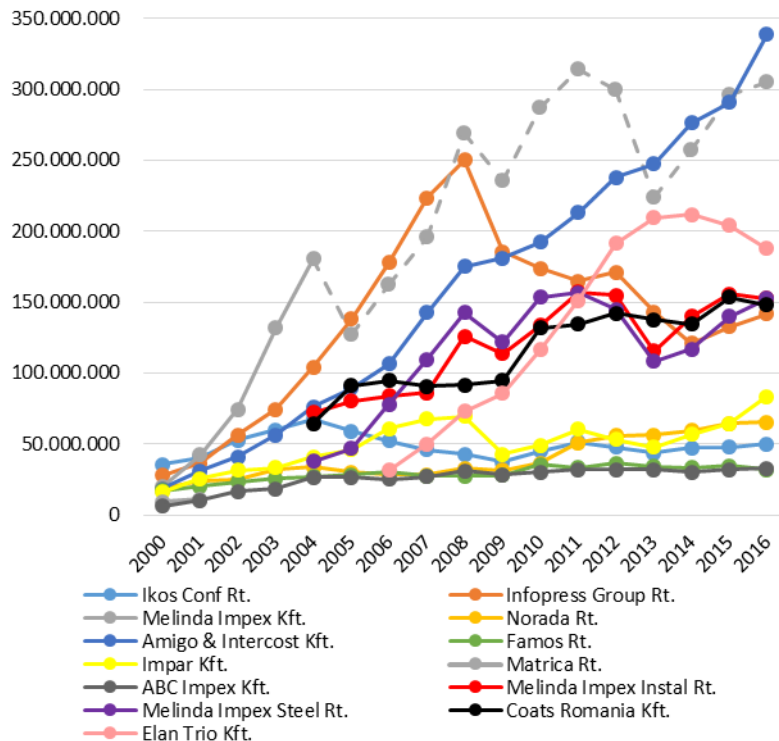
Elemzéseinkhez az elmúlt 16 év top 50 vállalkozását vettük alapul, ebből a listából szűrtük ki a számunkra hasznos információkat. Olyan mutatókat vizsgáltunk, mint a legnagyobb forgalmat lebonyolító, a legnagyobb nyereséget megvalósító, a legtöbb személynek munkát adó, vagy a városi toplistán a legtöbb első helyet elért vállalkozások.

Az elemzésekhez szükséges adatokat a következő szervezetek, intézmények, illetve honlapok biztosították, tették elérhetővé: a megyei pénzügyi igazgatóságok, az omnibus.ro szerkesztősége, mfinante.ro, insse.ro.

2000	2008	2016
1. Ikos Conf Rt., 35.464.119,4 lej	1. Infopress Group Rt., 249.927.111 lej	1. Amigo & Intercost Kft., 338.871.404 lej
2. Infopress Group Rt., 27.980.877,4 lej	2. Amigo & Intercost Kft., 175.070.554 lej	2. Elan Trio Kft., 187.859.428 lej
3. Melinda Impex Kft., 19.705.800,7 lej	3. Melinda Impex Instal Rt., 142.790.013 lej	3. Melinda Impex Instal Rt., 152.773.106 lej
4. Norada Rt., 18.474.889,8 lej	4. Melinda Impex Steel Rt., 125.824.536 lej	4. Melinda Impex Steel Rt., 152.507.879 lej
5. Amigo & Intercost Kft., 18.205.439,7 lej	5. Coats Románia Kft., 91.491.160 lej	5. Coats Románia Kft., 148.179.656 lej
6. Famos Rt., 16.906.591,8 lej	6. Elan Trio Kft., 73.154.930 lej	6. Infopress Group Rt., 141.815.055 lej
7. Impar Kft., 16.131.447,4 lej	7. Impar Kft., 69.414.127 lej	7. Impar Kft., 83.586.702 lej
8. Matrica Rt., 9.569.017,1 lej	8. Viaduct Kft., 42.983.826 lej	8. Color Metal Kft., 72.738.104 lej
9. ABC Impex Kft., 6.268.299,1 lej	9. Ikos Conf Rt., 42.681.807 lej	9. Norada Rt., 65.530.492 lej
10. Udvarhelyi Cérnagyár Rt., 5.556.137,6 lej	10. Multipland Kft., 41.412.282 lej	10. Magdolna Impex Kft., 61.425.973 lej

21. ábra: Székelyudvarhely összforgalom szerinti top 10 vállalkozása 2000-ben, 2008-ban és 2016-ban

A székelyudvarhelyi vállalkozások top 10-es listájának nyolcévenkénti állomásain mindig más vállalkozás található az élen. Amíg 2000-ben az Ikos Conf Rt., addig 2008-ban az Infopress Group Rt., míg 2016-ban az Amigo & Intercost Kft. a listavezető. Szembetűnő változás, hogy a régi nagy üzemek 2000-ben még benne voltak a top 10-ben, de 2016-ra már mindenik kiesett onnan – Ikos Conf Rt., Famos Rt., Matrica Rt. Látványos a top 10 éllovasok forgalmának a növekedése is – míg 2008-ban 35 millió lejes forgalommal vezetni lehetett a listát, addig 2016-ra már közel 339 millió lejes forgalom kellett ehhez.

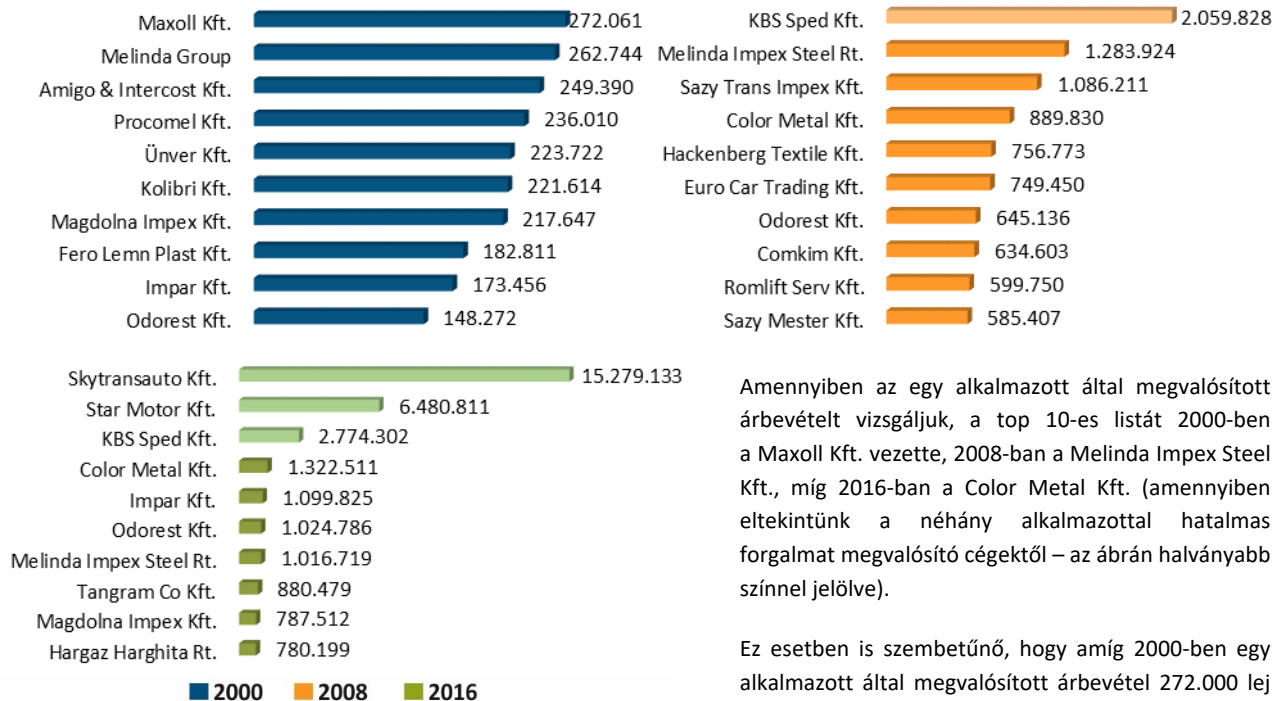
22. ábra: Székelyudvarhely összforgalom szerinti top 10 vállalkozása forgalmának alakulása 2000-2016 között (lej)

A székelyudvarhelyi top 10 vállalkozás elmúlt 17 évi forgalmát elemezve láthatunk látványos növekedéseket, stagnálásokat és hanyatlásokat egyaránt. Az Amigo & Intercost Kft. forgalma évről évre növekedett, 2016-ra messze megelőzve a többi vállalkozást.

Az Infopress Rt. 2008-ig látványosan növekedett, majd a válságot követően folyamatos esésben van. Az Elan Trio Kft. forgalma 2014-ig szintén látványosan emelkedett, majd onnan egy lassú csökkenés tapasztalható.

A Melinda-cégcsoport (az ábrán a szürke szaggatott vonal) összesített forgalma hektikus képet mutat, de a 2000-es évhez viszonyítva óriási növekedés tapasztalható.

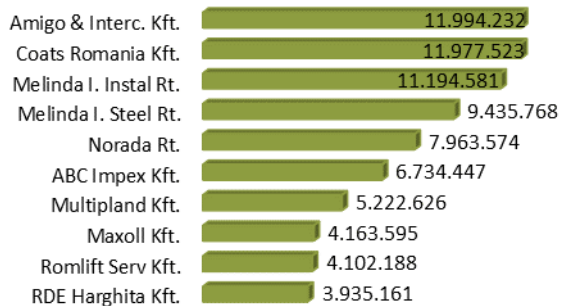
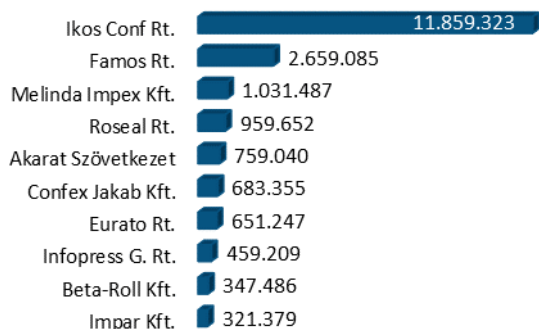
A 2000-es év legnagyobb forgalmú vállalkozását, az Icos Conf Rt.-t az elmúlt 17 évben a stagnálás jellemezte.

23. ábra: Az egy alkalmazott által megvalósított árbevétel szerinti top 10 vállalkozás Székelyudvarhelyen 2000-ben, 2008-ban és 2016-ban (lej)

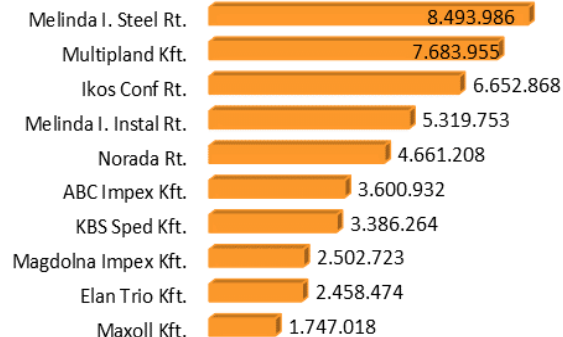
Amennyiben az egy alkalmazott által megvalósított árbevételt vizsgáljuk, a top 10-es listát 2000-ben a Maxoll Kft. vezette, 2008-ban a Melinda Impex Steel Kft., míg 2016-ban a Color Metal Kft. (amennyiben eltekintünk a néhány alkalmazottal hatalmas forgalmat megvalósító cégektől – az ábrán halványabb színnel jelölve).

Ez esetben is szembeűnő, hogy amíg 2000-ben egy alkalmazott által megvalósított árbevétel 272.000 lej volt, ez 2016-ra már meghaladta az 1,3 millió lejt.

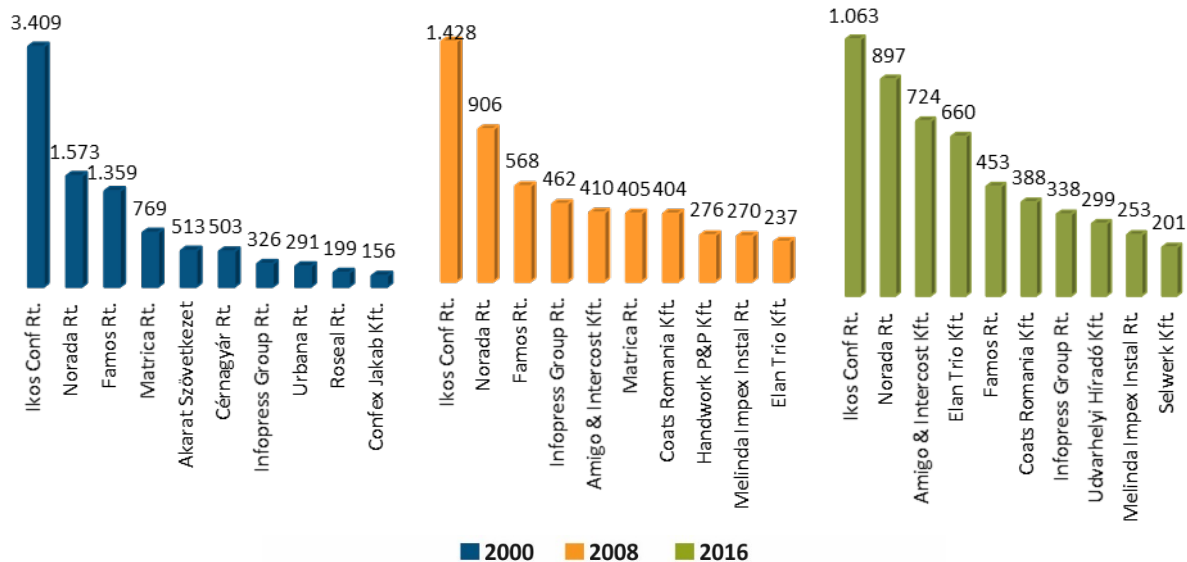

■ 2000 ■ 2008 ■ 2016

24. ábra: A megvalósított nettó nyereség szerinti top 10 vállalkozás Székelyudvarhelyen 2000-ben, 2008-ban és 2016-ban (lej)

Amennyiben a székelyudvarhelyi vállalkozások abszolút értékben kifejezett nyereség szerinti top 10-es listáit vizsgáljuk nyolcévente, azt látjuk, hogy az Ikos Conf Rt. 2000-es évi nyereségét a többi cégnek 2016-ra épp hogy sikerült utolérni, miközben az Ikos Conf Rt. időközben kiesett a top 10-es listából. 2016-ban 10 millió lej feletti nyereséget az Amigo & Intercost Kft., a Coats Romania Kft. és a Melinda Impex Instal Rt. tudott megvalósítani.

25. ábra: A legtöbb alkalmazottal rendelkező top 10 vállalkozás Székelyudvarhelyen 2000-ben, 2008-ban és 2016-ban (fő)

Az alkalmazottak száma szerinti top 10-es listát az elmúlt 16 évben folyamatosan az Ikos Conf Rt. vezeti – ez a vállalat a város legnagyobb alkalmazója. Az Ikos Conf Rt.-t a Norada Rt. követi, ami a textiliparban való magas alkalmazotti számot erősíti. Fontos megjegyezni, hogy amíg 2000-ben három olyan vállalkozás volt, ahol több mint ezer személy dolgozott, addig 2016-ra egyedül az Ikos Conf Rt. maradt ezer fölötti alkalmazotti számmal.

Év	Az árbevétel szerinti éves toplista első helyezettjei
2000	Ikos Conf Rt.
2001	Melinda Impex Kft.
2002	Melinda Impex Kft.
2003	Melinda Impex Kft.
2004	Infopress Group Rt.
2005	Infopress Group Rt.
2006	Infopress Group Rt.
2007	Infopress Group Rt.
2008	Infopress Group Rt.
2009	Infopress Group Rt.
2010	Amigo & Intercost Kft.
2011	Amigo & Intercost Kft.
2012	Amigo & Intercost Kft.
2013	Global NRG ROM Kft.
2014	Amigo & Intercost Kft.
2015	Amigo & Intercost Kft.
2016	Amigo & Intercost Kft.

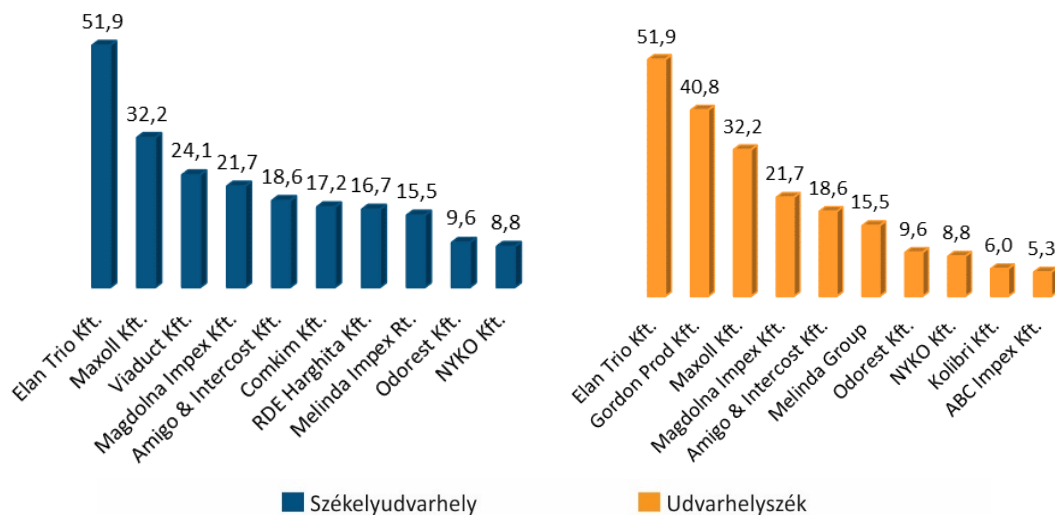
A legtöbb első helyezést elért vállalkozás	
Amigo & Intercost Kft.	6
Infopress Group Rt.	6
Melinda Impex Kft.	3
Global NRG ROM Kft.	1
Ikos Conf Rt.	1

A legtöbb első helyezést elért vállalkozás (Melinda-cégcsoport összesítve)	
Melinda-cégcsoport	12
Amigo & Intercost Kft.	2
Infopress Group Rt.	1
Global NRG ROM Kft.	1
Ikos Conf Rt.	1

Ha az elmúlt 17 évben a forgalom szerinti top 10-ben legtöbb első helyezést elért vállalkozásokat vizsgáljuk, a dobogó legfelső fokán fej-fej mellett, 6-6 helyezéssel az Amigo & Intercost Kft. és az Infopress Group Rt. áll, őket a Melinda Impex Rt. követi három helyezéssel.

Azonban ha a Melinda Impex Kft. szétválását követően összeadjuk a cégcsoporthoz tartozó vállalatok forgalmát (Melinda Impex Instal Rt. és Melinda Impex Steel Rt.), akkor a Melinda-cégcsoport már 12 első helyezést tudhat magáénak.

26. ábra: 2000 és 2016 között a legnagyobb növekedést elért top 10 vállalkozás Székelyudvarhelyen és Udvarhelyszéken (többszöröződés; a székelyudvarhelyi és udvarhelyszéki top 50-es lista alapján)

Amennyiben a 2000-es évhez viszonyított éves forgalomnövekedés alapján vizsgáljuk a székelyudvarhelyi és az udvarhelyszéki vállalkozásokat, az abszolút listavezető az Elan Trio Kft., amely vállalatnak 2016-ra sikerült több mint ötvenszeresére növelni a 2000-es évi forgalmát. A képzeletbeli dobogó következő fokaira Székelyudvarhelyen a Maxoll Kft. állhat, amely több mint megharmacszorozta, míg a Gordon Prod Kft. több mint megnegyvenszerelte a forgalmát.

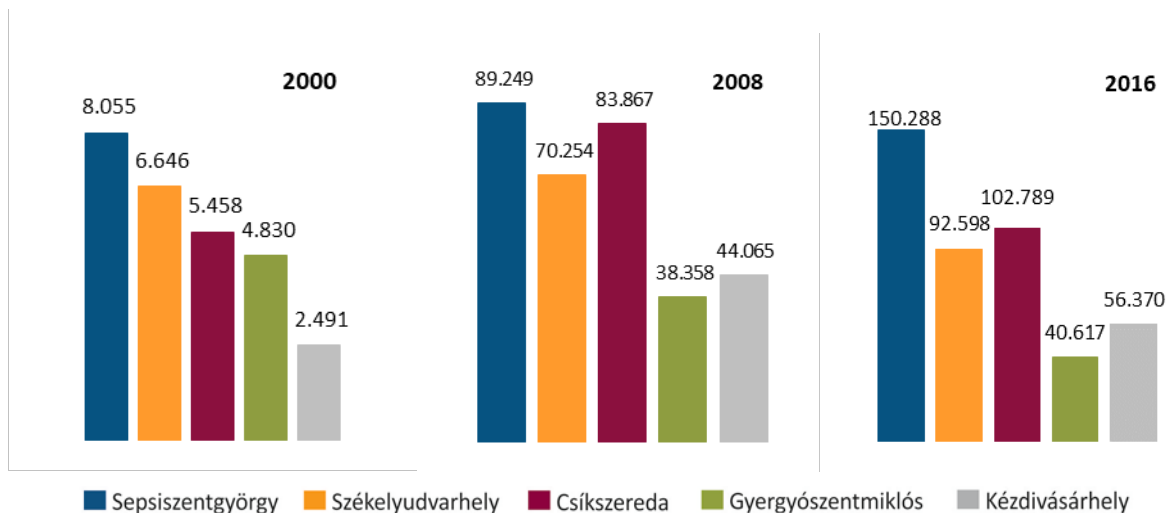
3. SZÉKELYUDVARHELYI VÁLLALKOZÁSOK A VÁROS KÖZÖSSÉGI ÉLETÉBEN

A romániai települések költségvetési bevételeinek döntő része a vállalkozások befizetéseiből származik. Emiatt a munkahelyteremtő és értéket teremtő tevékenységük mellett a vállalkozások fontos alkotóelemei a közösségi életnek, hiszen azok tevékenységének eredményeként keletkező adólejtekből működnek a települések közintézményei, iskolák, kulturális intézmények, ebből a pénzből lehet fejlesztéseket megvalósítani, egyszóval a vállalkozók adják a városok működéséhez szükséges „üzemanyagot”. Ha a dolgok mélyére nézünk, kiderül, hogy a lakossági adóbefizetések forrásai is vállalkozásoknál keletkeznek, hiszen az adóbefizetésekhez szükséges fizetés is a vállalatoktól jut a lakosság zsebébe. Kijelenthetjük tehát, hogy a vállalkozói réteg (a politikum mellett) egy település működésének és fejlődésének legmeghatározóbb tényezője.

A fentiek figyelembe vétele mellett éreztük fontosnak, hogy megvizsgáljuk a székelyföldi városok, majd azokon belül Székelyudvarhely esetében a helyi költségvetésbe történő vállalkozói befizetéseket, ezek arányát, időbeli alakulását. Ez esetben is fontosnak tartottuk az összehasonlító elemzést, amelyben a székelyudvarhelyi költségvetés időbeli alakulását, illetve a bevételek szerkezetét vetettük egybe a többi székelyföldi város költségvetésével.

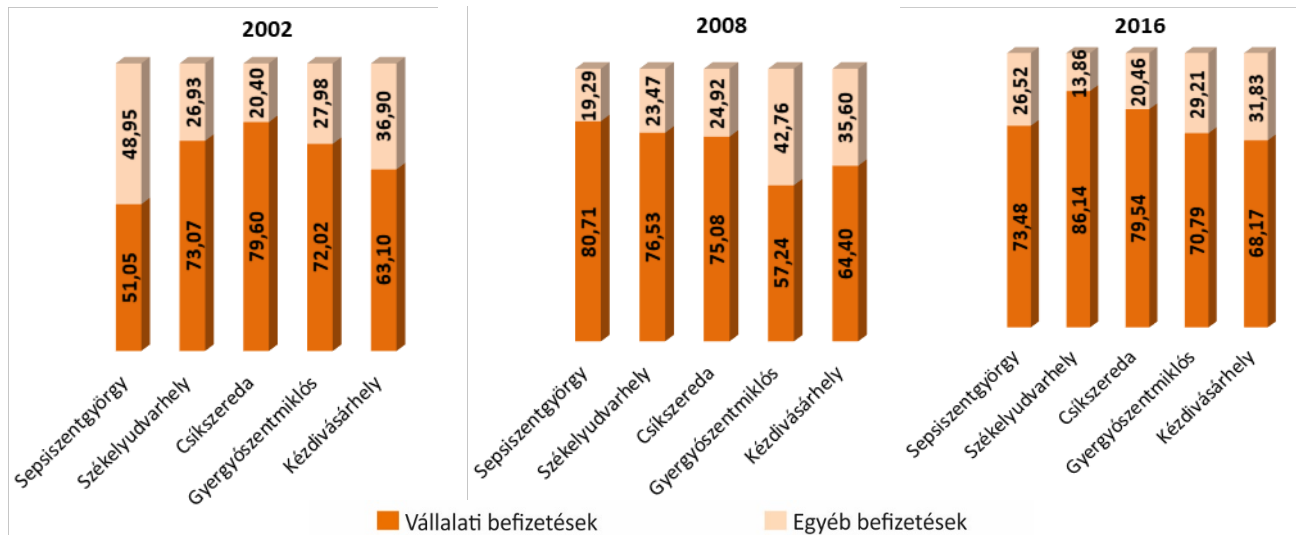
Az öt város költségvetése időbeli alakulásának tanulmányozásához az illető városok önkormányzati testületei által jóváhagyott költségvetéseket vettük alapul (mivel csak ezek az információk álltak rendelkezésünkre). Azonban a 2016-os évre vonatkozó elemzéseket az öt város 2016-os évi zárszámadásai, vagyis a 2016-ban ténylegesen megvalósított költségvetési bevételek alapján állítottuk össze.

Az elemzésekhez szükséges adatokat a következő intézmények, illetve honlapok biztosították, tették elérhetővé: Székelyudvarhely, Csíkszereda, Gyergyószentmiklós, Sepsiszentgyörgy és Kézdivásárhely polgármesteri hivatalai, insse.ro.

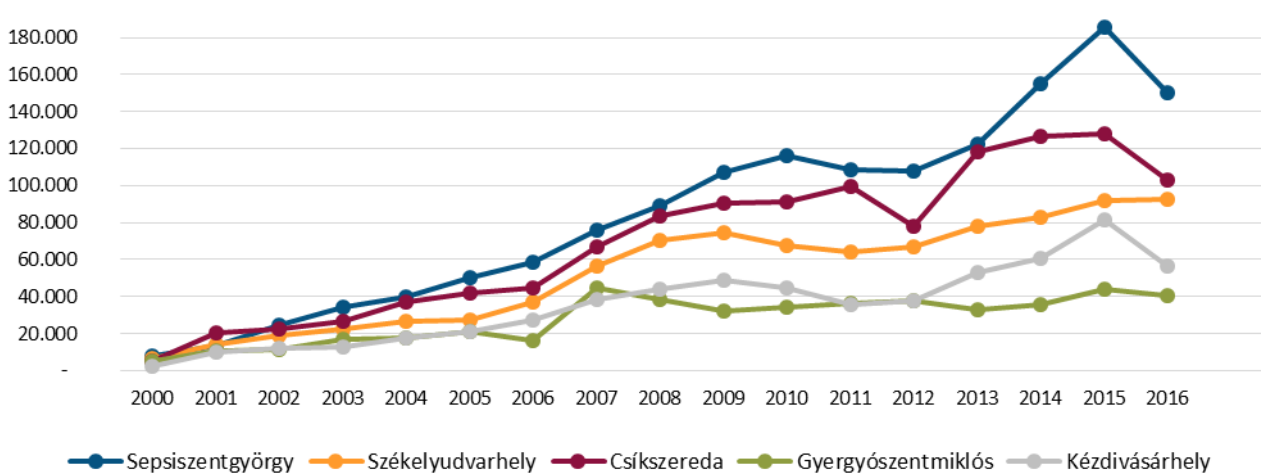
27. ábra: Az önkormányzatok költségvetési bevételeinek alakulása Sepsiszentgyörgy, Székelyudvarhely, Csíkszereda, Gyergyószentmiklós és Kézdivásárhely esetében 2000-ben, 2008-ban és 2016-ban (1000 lej)

Az öt székelyföldi (nagy)város költségvetési összbevétele tükrözi ezek méretét, lakosságszámát. Szembetűnő jelenség, hogy 2000-hez viszonyítva 2008-ra tízszeresére növekedett a városok bevétele, hasonló mértékű növekedés nem mondható el a 2008–2016-os időszakra.

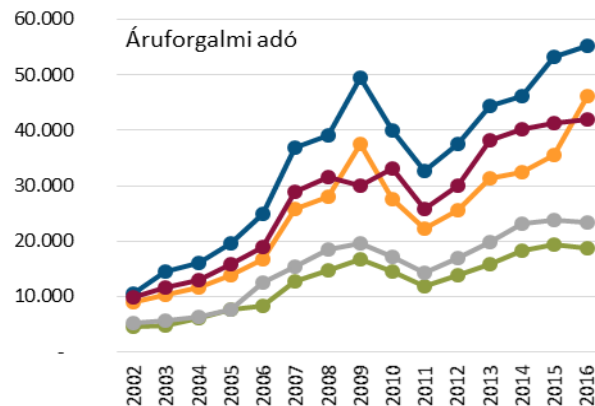
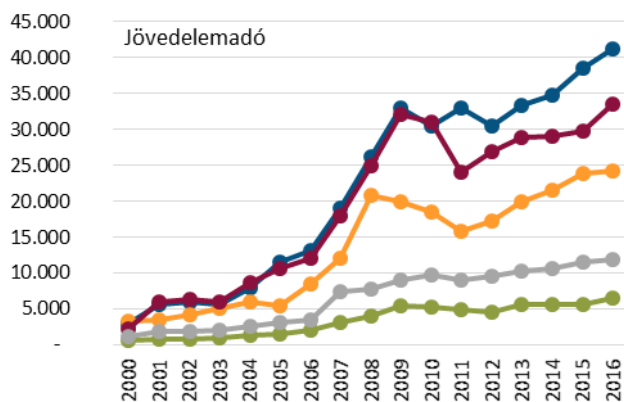
28. ábra: A vállalati befizetések aránya az öt város költségvetésébe az összbevételhez képest 2002-ben, 2008-ban és 2016-ban (%)

A helyi költségvetések túlnyomórészt vállalati adóbefizetésekből tevődnek össze. A legnagyobb arányt a visszaosztott ÁFA képviseli, ezt követi a jövedelemadóból a helyi önkormányzatoknak visszaosztott 41,75%, majd a vagyoni adók (épület, terület és gépjármű). Ezen vállalati befizetések aránya 2016-ra szinte minden város esetében meghaladta a 70%-ot. A legmagasabb vállalati befizetési arányt Székelyudvarhely esetében tapasztaltuk, ahol 2016-ban a költségvetés 86,14%-a a vállalkozóktól befolyt adókból állt össze. 2002-ben még Csíkszereda költségvetésében képviselték a legnagyobb arányt a vállalati befizetések, 2008-ban Sepsiszentgyörgyön, míg 2016-ban Székelyudvarhelyen.

29. ábra: Az öt város költségvetési összbevételeinek időbeli alakulása 2000-2016 között (1000 lej)

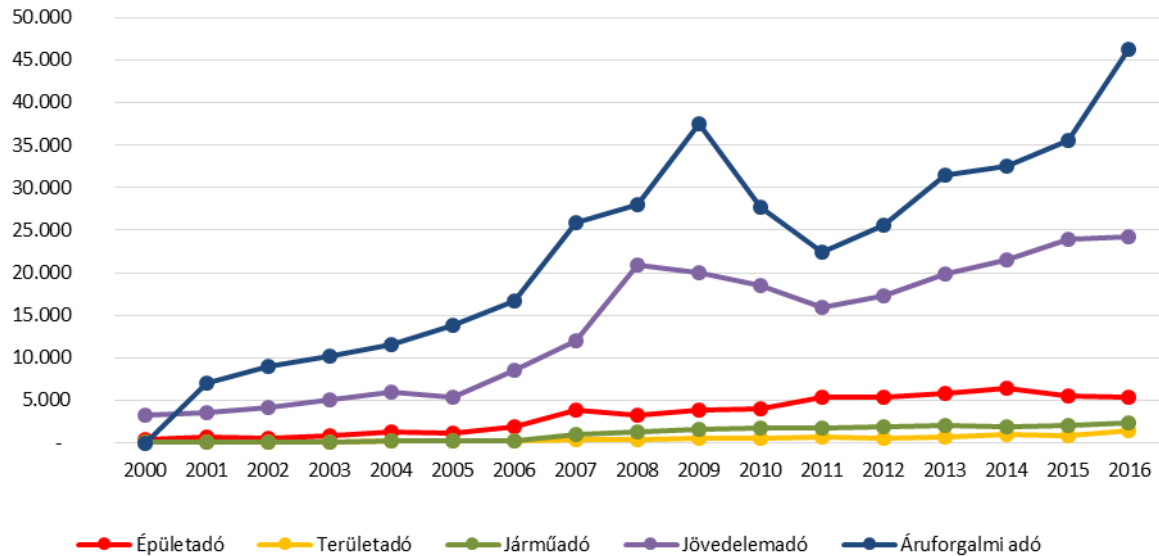
Az öt székelyföldi (nagy)város bevételeinek időbeli alakulása különböző mértékű, de folyamatos növekedést mutat, melyet a 2016-ban tapasztalható visszaesés tör meg. A leglátványosabb bevételnövekedés Sepsiszentgyörgy esetében tapasztalható, amely város 2016-ra közel meghúszszorozta a 2000-es évre tervezett bevételeit. Sepsiszentgyörgyöt Csíkszereda és Székelyudvarhely követi. Gyergyószentmiklós esetében 2007-től a bevételek stagnálása tapasztalható.

■ Sepsiszentgyörgy ■ Székelyudvarhely ■ Csíkszereda ■ Gyergyószentmiklós ■ Kézdivásárhely

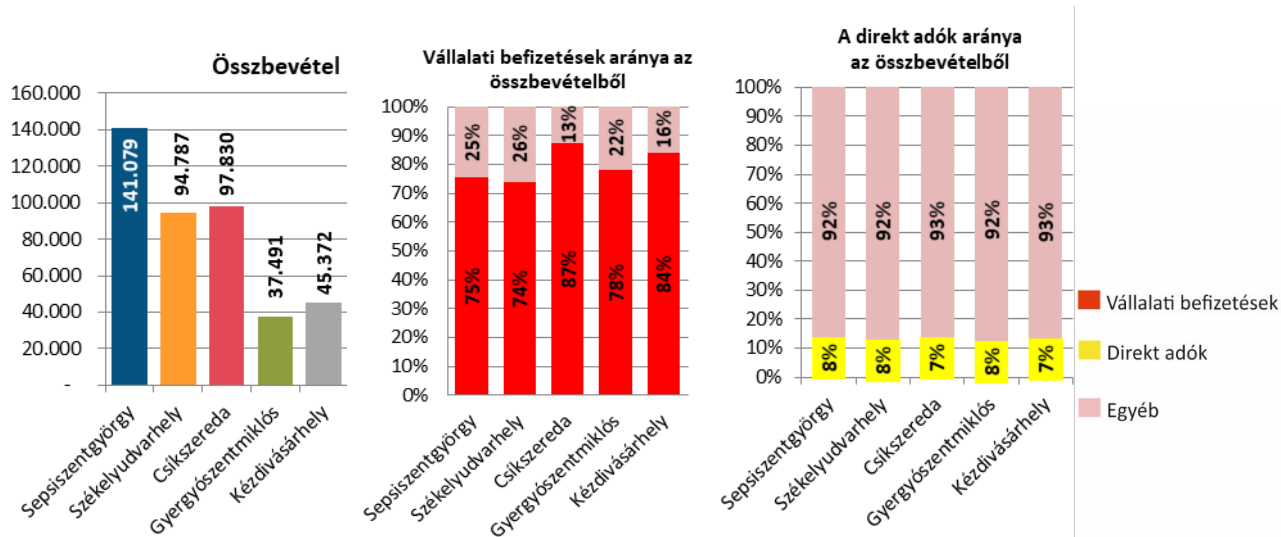
30. ábra: Az öt város jövedelemadóból és visszaosztott ÁFA-ból származó bevételeinek alakulása 2000-2016 között (1000 lej)

A székelyföldi önkormányzatok költségvetésébe befizetett jövedelemadó időbeli alakulása esetében érdekes jelenség, hogy 2010-ig a csíkszeredai bevételek együtt mozogtak a sepsiszentgyörgyiakkal, azonban 2011-től Csíkszereda leszakadt Sepsiszentgyörgytől. A visszaosztott ÁFA tekintetében a 2008-as válság hatása leginkább Sepsiszentgyörgy és Székelyudvarhely esetében érezhető, ahol 2009-et két év folyamatos esés követte.

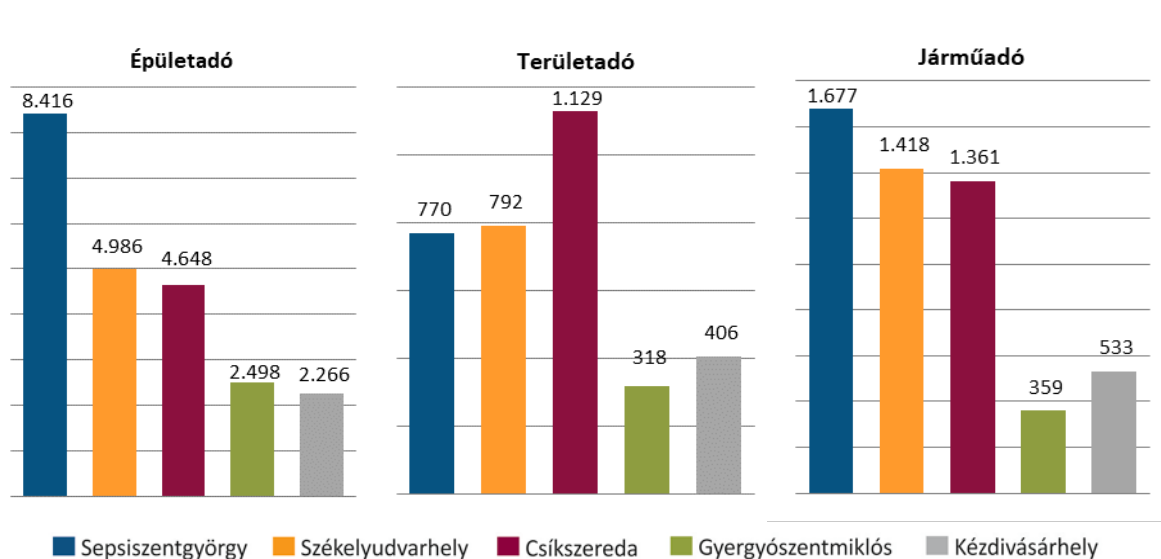
31. ábra: A vállalati befizetések alakulása Székelyudvarhely költségvetésébe 2000-2016 között (1000 lej)

A Székelyudvarhely költségvetésébe tervezett vállalati adólek időbeli alakulásából jól kirajzolódik a 2008-as válság. Ez leginkább a visszaosztott ÁFA és jövedelemadó esetében szembetűnő.

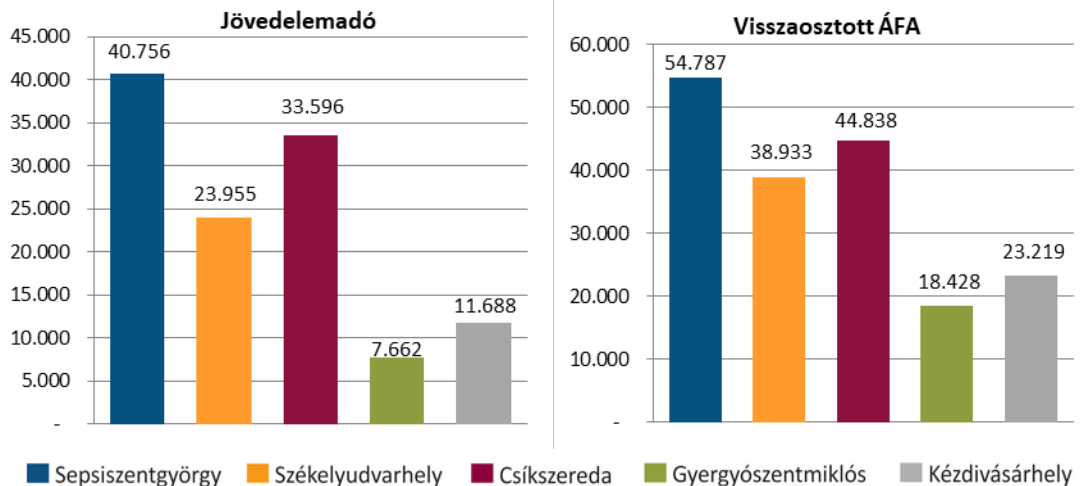
32. ábra: Az öt város által megvalósított költségvetési összbevételek 2016-ban, valamint a vállalati befizetésekből keletkezett adóbevételek és a vállalkozói direkt adók aránya az öt város 2016-os megvalósított költségvetésében (1000 lej, %)

Amennyiben az öt székelyföldi (nagy)város 2016-os megvalósított költségvetését elemezzük, az látszik, hogy ebben az évben Sepsiszentgyörgy gazdálkodhatott a legtöbb pénzből. A vállalati befizetések aránya mindenik városban meghaladta a költségvetés 75%-át, a legnagyobb arányt Csikszeredában tapasztaljuk, ahol a vállalati befizetések a költségvetés 87%-át tették ki. A direkt (közvetlen) vállalkozói adók aránya mindenik város költségvetésében 8% alatt van. (Direkt adókról az esetben beszélünk, amikor az illető adót közvetlenül a vállalkozónak kell befizetnie a költségvetésbe – épületadó, területadó és járműadó. A jövedelemadó és az ÁFA közvetett módon, a Pénzügyigazgatóságoktól visszaosztva kerül a helyi költségvetésekbe.)

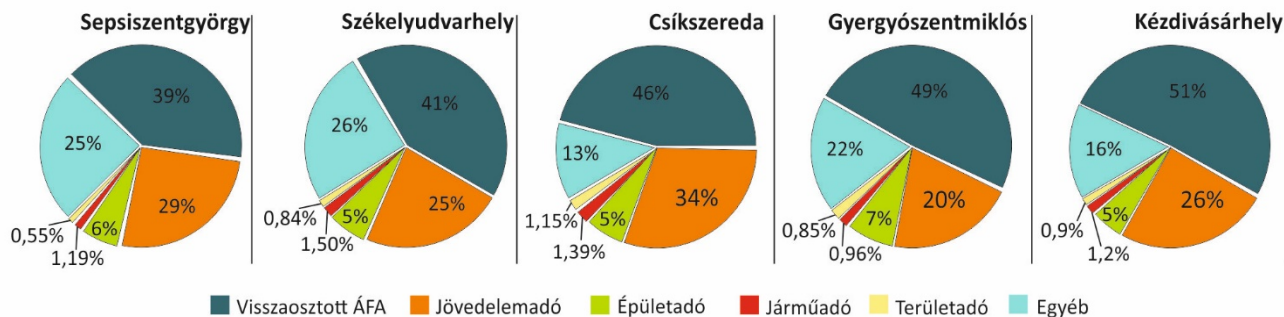
33. ábra: A vállalkozók által a költségvetésbe befizetett épületadó, területadó és járműadó értéke az öt város esetében 2016-ban (1000 lej)

Az öt város költségvetésébe a 2016-os évben ténylegesen befizetett vállalkozói vagyoni adók esetében jelentős különbségeket tapasztalhatunk. A Sepsiszentgyörgyön befizetett vállalkozói épületadó értéke szinte duplája az utána következő csíkszeredai értéknek – ami nagyrészt a városok által alkalmazott adókulcsoknak tulajdonítható (Sepsiszentgyörgy – 1,82%, Csíkszereda – 1,1%). A befizetett területadó mértékét illetően Csíkszereda vezet a sort, míg a járműadó esetében a sepsiszentgyörgyi vállalkozók fizették be a legnagyobb értéket.

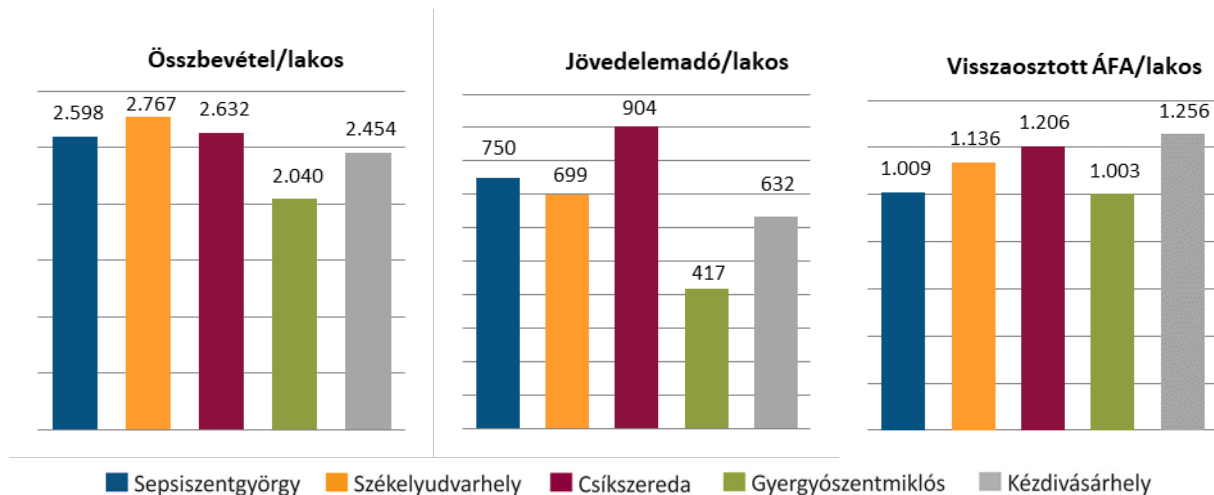
34. ábra: A jövedelemadóból, illetve a visszaosztott ÁFA-ból származó bevételek az öt város 2016-os megvalósított költségvetésében (1000 lej)

A Pénzügyigazgatóságok által visszaosztott jövedelemadó és ÁFA esetében egyértelmű a megyeszékhely városok dominanciája, tehát abszolút értékben Szepsiszentgyörgy és Csíksereda kapta 2016-ban a legtöbb jövedelemadó- és ÁFA-visszaosztást. A jövedelemadó-visszaosztás az illető településen a vállalkozók által befizetett jövedelemadó 41,75%-a, az ÁFA-visszaosztás nagyságát pedig az illető település oktatási intézményei éves fenntartási költségeinek az ellenértéke adja.

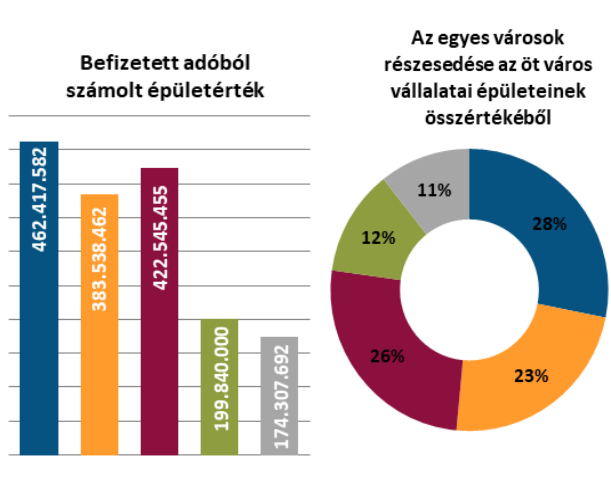
35. ábra: A vállalkozói adók részaránya és megoszlása az öt város 2016-os megvalósított költségvetésében (%)

Az öt város esetében a vállalkozói befizetések részarányát és eloszlását vizsgálva azt tapasztaljuk, hogy a városok 2016-os megvalósított költségvetésének közel felét minden esetben a visszaosztott ÁFA adta. A visszaosztott ÁFA esetében fontos, hogy ez címkézett pénz, vagyis csak az oktatási intézmények működtetésére lehet fordítani. Ez a tétel a legnagyobb arányt Kézdivásárhely, a legkisebb arányt pedig Sepsiszentgyörgy esetében képviseli. A helyi költségvetések legnagyobb szabadon felhasználható tétele a visszaosztott jövedelemadó. A jövedelemadó-visszaosztás legnagyobb arányban Csíkszereda esetében jelenik meg, legkisebb arányban pedig Gyergyószentmiklósnál. A vállalkozók által befizetett vagyoni adók minden városnál 10% alatt vannak.

36. ábra: Az egy lakosra jutó költségvetési összbevétel, jövedelemadó és visszaosztott ÁFA az öt város 2016-os megvalósított költségvetésében (lej)

Az egy lakosra számolt adóbevételek kissé árnyalják a különböző méretű és lakosságú városok abszolút értékben kifejezett bevételeit. A 2016-os évben megvalósított, egy lakosra jutó költségvetési összbevétel tekintetében Székelyudvarhely vezet a sort, a legkevesebb egy lakosra jutó összbevételt Gyegyrószentmiklós valósította meg. Az egy lakosra jutó jövedelemadó esetében Csíkszereda áll a legjobban, több mint kétszeresen megelőzve a sort záró Gyergyószentmiklóst. Az egy lakosra jutó visszaosztott ÁFA esetében Kézdivásárhely áll a legjobban. Míg az egy lakosra jutó összbevétel esetében a legnagyobb és a legkisebb érték között az eltérés 27%, addig ez a különbség az egy lakosra jutó jövedelemadó esetében 116% (több mint duplája), a visszaosztott ÁFA esetében pedig 25%.

37. ábra: Az öt város vállalkozói által 2016-ban befizetett épületadó alapján számolt épületérték 2016-ban (lej), valamint az egyes városok részesedése az öt város vállalatai épületeinek összértékéből 2016-ban (%)

JÁTÉK A SZÁMOKKAL: Az öt székelyföldi (nagy)város esetében kísérletet tettünk az egyes városok vállalkozói által tulajdonolt épületek összértékének kiszámítására. Ennek érdekében a 2016-ban befizetett vállalkozói épületadót elosztottuk az illető városban alkalmazott adókulccsal, amelynek eredményeként megkaptuk az illető városok vállalkozói épületeinek könyvelési értékét. Az érték nem pontos, hiszen vannak más típusú épületek, amelyekre más adókulcsot alkalmaznak az önkormányzatok, de a számítás egy megközelítő eredményként használható. Ez esetben a sepsiszentgyörgyi vállalkozók össz épületértéke a legnagyobb az öt város közül, közel háromszorosa az utolsó helyezett kézdivásárhelyinek. Amennyiben az öt város vállalkozóinak összesített épületértékét vesszük, ennek 28%-a a sepsiszentgyörgyi vállalkozóké és alig 11%-a a kézdivásárhelyieké.

4. UDVARHELYSZÉKI, SZÉKELYUDVARHELYI VÁLLALKOZÓK AZ ÜZLETI KÖRNYEZETRŐL

Az előző részekben olvasható pénzügyi, költségvetési és statisztikai adatokból kiderült, hogy „valamiért” a Hargita megyei székek közül Udvarhelyszéken, a székelyföldi városok közül Székelyudvarhelyen a legerősebb a vállalkozói réteg. Ebbe a „valamiért”-be próbáltunk belekapaszkodni a következő részben bemutatandó kutatásunk során, erre a „valamiért”-re próbáltunk válaszokat találni az udvarhelyszéki, székelyudvarhelyi vállalkozóktól.

A kutatást online kérdőívezés formájában szerveztük meg, több mint 100 udvarhelyszéki és székelyudvarhelyi vállalkozó töltötte ki a kérdőívet. A kérdésekben az udvarhelyi vállalkozói lét meghatározó tényezőit vettük sorra és jártuk körül, mind zárt, mind nyílt kérdésekkel. A válaszok nem minden esetben szolgáltak egyértelmű következtetések levonására alkalmas eredményekkel, de a kutatás kiértékelésével mégis benyomást szerezhettünk arról, hogy az udvarhelyszéki, székelyudvarhelyi vállalkozók miért éppen ebben a régióban, ebben a városban indították és működtetik cégeiket.

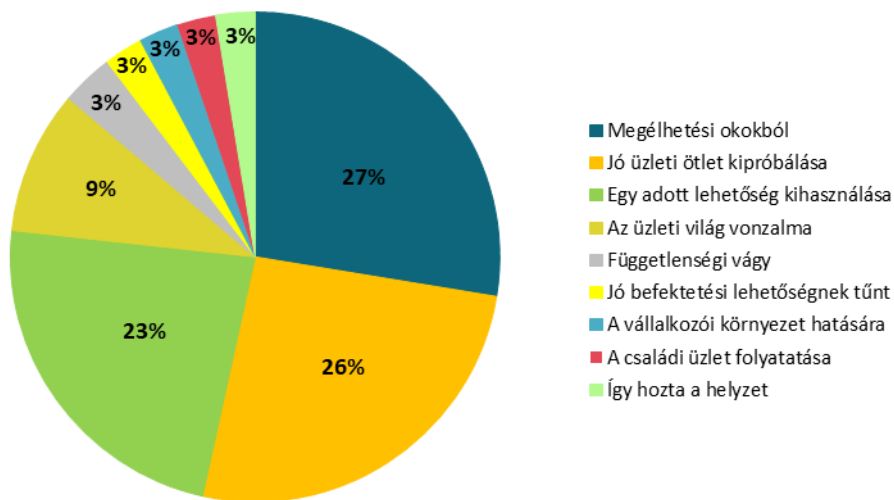
A „Miért jó Udvarhelyszéken vállalkozni?” című online kutatásunkban 117 vállalkozó vett részt – a vállalkozások abszolút többsége mikrovállalkozás (58,33%), ezt követik a kisvállalkozások 35,18% arányban, a középvállalkozások 5,55%-ban, míg a nagyvállalkozások reprezentativitása alacsony, összesen 1 ilyen vállalkozás került be a kutatásba.

A vállalkozás székhelye és életkora

103 válaszadó vállalkozásának székhelye Székelyudvarhelyen van, 13-nak pedig valamely más udvarhelyszéki településen (egy személy nem válaszolt). A 103 székelyudvarhelyi vállalkozás 39,80%-ának van székhelyen kívüli munkapontja (22,33% Székelyudvarhelyen, 19,41% más településen – több vállalkozásnak több munkapontja is működik).

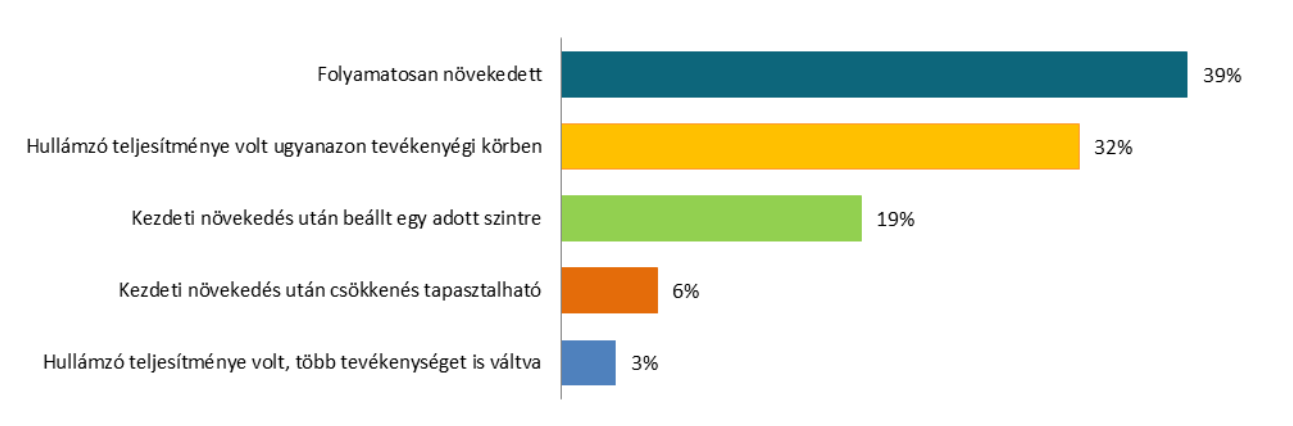
Települések, ahol a székelyudvarhelyi vállalkozásoknak munkapontjai vannak: Csíkszereda (5), Sepsiszentgyörgy (4), Székelykeresztúr (3), Bukarest, Marosvásárhely, Szováta, Korond (2), Budapest, Temesvár, Kolozsvár, Segesvár, Kézdivásárhely, Szentegyháza, Marosszentgyörgy, Farkaslaka, Solymos, Csíkmindszent, Csíkmadéfalva, Nagyszalonta (1). A 13 nem székelyudvarhelyi vállalkozás 38,46%-ának van második munkapontja Székelyudvarhelyen.

A vállalkozások életkora tekintetében a következő a megoszlás: 17%-uk 5 évnél fiatalabb, hasonló arányban vannak az 5-10 év közöttiek (18%), 11-20 év között van 38%-uk és 27%-uk 20 évnél régebb kezdte el működését (a legrégebbi 27 éves).

38. ábra: A vállalkozás elindításának motivációja (%)

Egy vállalkozás elindításának számos oka lehet. Történhet az külső vagy belső kényszer miatt. A válaszadók 27,35%-a megélhetési okokból kezdett vállalkozásba. Ehhez hasonló arányban vannak azok, akiknek volt egy jó üzleti ötletük, amit ki akartak próbálni (25,64%) vagy egy adott konjunktúrát használtak ki (23%). Egyötödüket az üzleti világ vonzotta (9,40%). Más okok alacsony arányban szerepelnek, mint a függetlenségi vágy, vagy a vállalkozó ismerősök hatása, vagy a családi vállalkozás folytatása, vagy „így hozta a helyzet”.

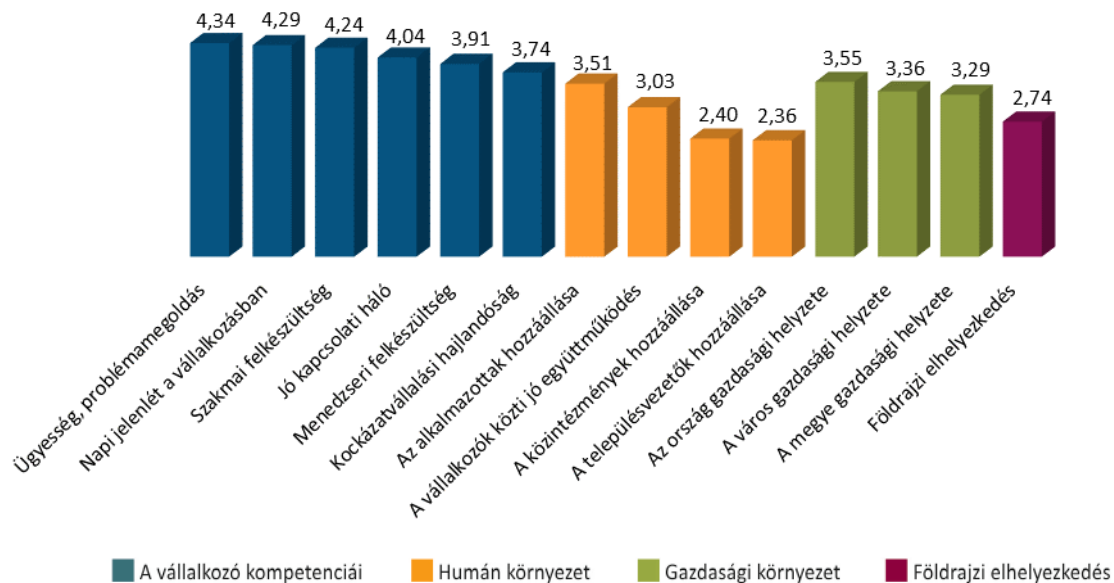
39. ábra: A vállalkozás teljesítményének alakulása (%)

A kutatásba bekerült vállalkozások legnagyobb arányban folyamatos növekedésről számoltak be (39,32%), ezt követi a hullámzó teljesítmény, mely a válaszadók egyharmadát jellemzi (32,48%). A vállalkozások közel egyötöde kezdetben prosperált, majd beállt egy adott szintre (18,80%). Tíz százalék alatti azon vállalkozások aránya, amelyeknél a kezdeti növekedés után csökkenés következett be (5,98%), és legkevesebb az a vállalkozás, amely hullámzó teljesítményt produkált, különböző tevékenységek váltásával (3,42%).

40. ábra: A vállalkozás növekedésének okai (%)

A vállalkozók három tényezőt jelölhettek meg arra vonatkozóan, hogy ők minek tulajdonítják a vállalkozásuk növekedését. Ezek alapján a válaszadók abszolút többsége a saját ügyességének, rátermettségének tulajdonítja a fejlődést. Közel egyharmaduk szerint a vállalkozás iparágának fejlődése is közrejátszott, azaz nőtt a termékük, szolgáltatásuk iránti kereslet. A vállalkozók kevéssel több mint egyötöde az ország, míg egy másik egyötödük a régió gazdasági növekedésének tudja be a prosperálást. Csupán a vállalkozók egytizede az, aki a város nyújtotta lehetőségekben látja az előrelépés okát, valamint 3%-uk a saját és alkalmazottaik kitartó munkájának, valamint a megbízhatóságuknak tudják be a fejlődést. A válaszadók 17%-ának forgalma nem fejlődött számottevően.

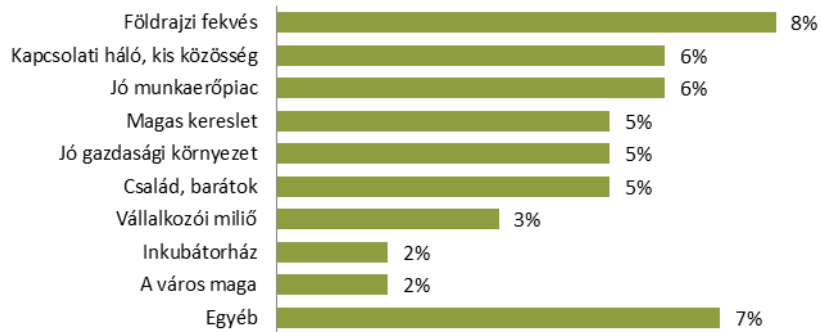
41. ábra: A vállalkozás sikerességét befolyásoló tényezők (súlyozott átlag)

A megkérdezett cégvezetők vállalkozásainak sikerét elsősorban saját maguk ügyességének, problémamegoldó és alkalmazkodó képességének tulajdonítják. Az egytől ötig skálán a cégvezetők ezt átlagosan 4,34-re értékelték. A második magyarázat az eredményességre a napi jelenlét a vállalkozás életében (4,29), melyet szorosan követ a megfelelő szakmai felkészültség (4,24).

A vállalkozás prosperálásának következő tényezője a vállalkozó kapcsolati tőkéje (4,04), majd a vállalkozó menedzseri felkészültsége (3,91). A kockázatvállalói hajlandóság közepesen járul hozzá az eredményességhez (3,74).

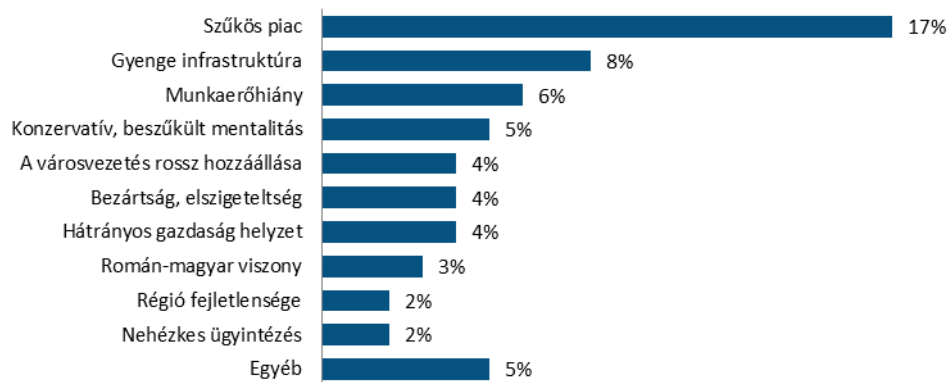
A vállalkozók a gazdasági környezetet közepes mértékben tartják relevánsnak vállalkozásuk fejlődésében. Az országos gazdasági helyzet az egytől ötig skálán 3,54-es átlagban befolyásoló tényező, a város gazdasági helyzete 3,35, a megyei pedig 3,28-as arányban. A válaszadók szerint a további külső tényezők közepesen és annál alacsonyabb mértékben befolyásolják a vállalkozás sikerességét. Ezek közül a legmeghatározóbb az emberek viszonyulása a munkához, ami közepesen (3,51) releváns, ezt követi a más vállalkozókkal való jó együttműködés (3,03), majd a földrajzi elhelyezkedés (2,74). Az udvarhelyszéki közintézmények, valamint településvezetők vállalkozókhoz való hozzáállása a legkevésbé számottevő a vállalkozások eredményességében (2,39, ill. 2,36).

A fenti eredményekből levonható az a következtetés, hogy az udvarhelyszéki vállalkozók elsősorban saját ügyességüknek, tudásuknak tulajdonítják sikerességüket, mintsem a gazdasági környezetnek, vagy a közszféra vállalkozókhoz való viszonyulásának.

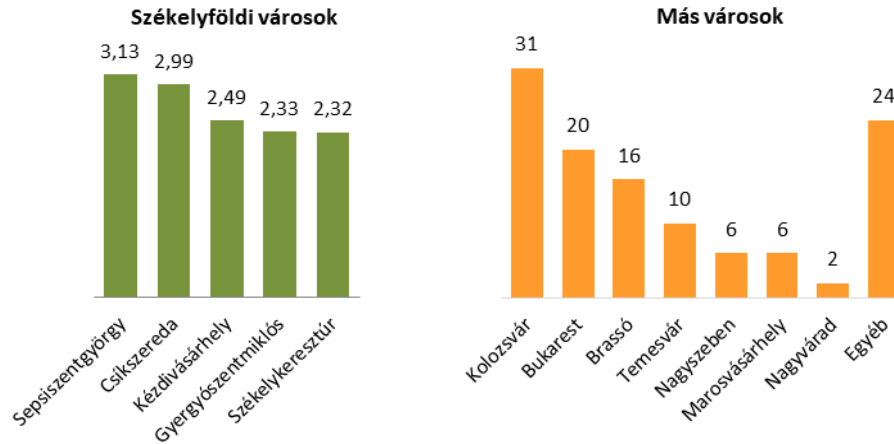
42. ábra: Az udvarhelyszéki vállalkozások számára előnyt jelentő tényezők (%)

A következőkben arról kérdeztük a vállalkozókat, hogy szerintük van-e előnye, illetve hátránya annak, hogy vállalkozásuk Székelyudvarhelyen/Udvarhelyszéken működik, és ha igen, melyek ezek az előnyök, valamint hátrányok. A válaszadók 42%-a vallotta azt, hogy van előnye, hogy itt működik a vállalkozása, és a következő privilégiumokat említették: a földrajzi fekvés, mivel az ország közepén van, valamint jó turisztikai sajátosságai vannak. Ezt követi, hogy a város méretéből adódóan könnyű előnyös kapcsolati hálót kiépíteni, összetartó a közösség. A vállalkozók ugyanakkor elégedettek a helyi emberek munkához való hozzáállásával, szorgalmasnak, felkészültnek és megbízhatónak tartják őket, valamint relatíve olcsó a munkaerő. Fontos a helyi vállalkozók számára, hogy családjuk, barátaik közelségét élvezhetik, ha itthon vállalkoznak. Elsőbbséget jelent az is, hogy a vállalkozók termékeiket helyben is tudják értékesíteni, van rá igény az itt lakók részéről. A válaszadók privilégiumként tekintenek arra, hogy megvan az itt élőkben a vállalkozószellem, létezik egy vállalkozói értelmiségi réteg, ugyanakkor, hogy jó a gazdasági környezet. De említették még az Inkubátorház meglétét, hogy sok a kihasználatlan lehetőség, az ipari zónát, az alacsony bérleti díjakat, hogy magyar közösségben lehetnek, hogy vállalkozásuk által munkahelyeket teremthetnek.

43. ábra: Az udvarhelyszéki vállalkozások számára hátrányt jelentő tényezők (%)

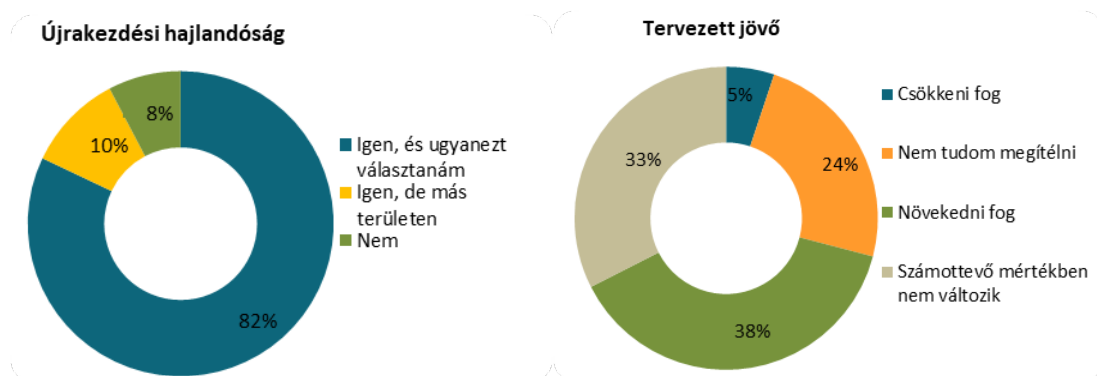
Ami a hátrányokat illeti, a válaszadók 49%-a nem nevezett meg semmiféle hátrányt az Udvarhelyszéken való működésre vonatkozóan. A vállalkozók 51%-a említett meg valamilyen tényezőt, ami hátráltatja cége működését. A legnagyobb negatívum, hogy szűkös a piac, így nincs fizetőképes kereslet. Ezt követi, hogy gyenge az infrastruktúra és hogy nincs megfelelő szakképzett munkaerő. Hátránynak számít továbbá, hogy az emberek mentalitása beszűkült és konzervatív, valamint a városvezetés nem megfelelően viszonyul a vállalkozókhoz (rossz törvénykezés, részrehajlóság, érdektelenség, rugalmatlanság). Az autópályák távolsága miatt a régió elszigetelt, bezárt, és a gazdasági környezet elmaradott. Egyesek számára problémát jelent az időnkénti rossz román-magyar viszony, vagy a román nyelv ismeretének hiánya. Mások az egész régiót látják fejletlennek, amely hátráltatja a vállalkozás megfelelő működését, és ugyanennyien a nehézkes ügyintézésre panaszkodnak. A válaszadók említették továbbá a vállalkozások közti felesleges versengést, a kevés beruházást, valamint a nagyruházakat.

44. ábra: A vállalkozások működési lehetőségei a nagyobb székelyföldi városokban egy 1-től 5-ig skálán (súlyozott átlag), illetve a városok, ahol jobban működhetnének az udvarhelyszéki vállalkozások (db)

A vállalkozókat megkérdeztük arról is, hogyan látják, más székelyföldi városokban, valamint az ország más területein milyen eséllyel működne a vállalkozásuk. Az összesített válaszok alapján a vállalkozók átlagosan úgy látják, hogy cégük Sepsiszentgyörgyön és Csíkseredában hasonlóan működne, míg a többi városban inkább rosszabbul teljesítene.

A helyi vállalkozók 60%-a véli úgy, hogy cége prosperálőbb lenne más hazai városban, mert azok fejlettebbek. A legnépszerűbb Kolozsvár, majd a sorban a főváros, Brassó, Temesvár, Nagyszeben, Marosvásárhely és Nagyvárad következik.

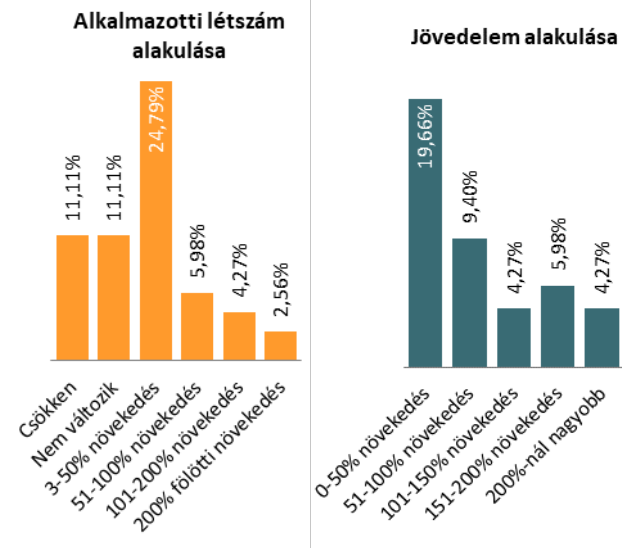

45. ábra: Az udvarhelyszéki vállalkozók újrakezdési hajlandósága, illetve az udvarhelyszéki vállalkozások alakulásának tervezett jövője (%)

Tudni akartuk, ha a vállalkozók újrakezdhetnék, akkor is vállalkozók lennének-e, vagy mást választanának. A válaszadók abszolút többsége (82,05%) ugyancsak a megélhetés ezen formáját választaná és ezen a területen. Egytizedük (10,26%) szintén a vállalkozói életformát választaná, de más területen, 7,69%-uk pedig nem lenne vállalkozó, mert túl nagy a kockázat, nagy a nyomás, valamint sok időt és energiát felemészt, amely a családi élet rovására megy. Ugyanakkor nehézkes az ügyintézés, nincs megfelelő és stabil jogi háttér, az állam nem támogatja a magánvállalkozókat, nagyok az adóterhek, bizonytalan a gazdasági háttér, túl gyakori az ellenőrző szervek „zaklatása”. A vállalkozók több mint egyharmada (38,46%) optimistán néz a jövőbe, úgy érzi, hogy vállalkozásának forgalma növekedni fog. Egyharmaduk úgy véli, hogy számottevő változás nem fog bekövetkezni a forgalomban (32,48%), 5,13%-ának pedig pesszimista a jövőképe, és úgy véli, hogy csökkenni fog a vállalkozása bevétele. Ugyanakkor szembetűnő az is, hogy a vállalkozók közel egynegyede nem tudja megítélni vállalkozásának jövőjét, azaz nincsenek jövőbe mutató terveik.

A vállalkozás jövedelmének és alkalmazottainak alakulása

Megkérdeztük a vállalkozókat, hogyan látják vállalkozásuk jövőjét a számok szintjén öt év múlva, azaz mekkora éves forgalomra számítanak, valamint hány alkalmazottal kívánják ezt megvalósítani. Az eredmények alapján elmondható, hogy a vállalkozók inkább optimisták, de mivel a jövedelemnövekedés aránya nagyobb, mint az alkalmazotti létszám arányának a növekedése, ez azt jelenti, hogy a vállalkozók inkább a munkatermelékenységgel, hatékonyságnöveléssel akarnak nagyobb jövedelmet megvalósítani.

46. ábra: Az udvarhelyszéki vállalkozások jövedelmének, valamint alkalmazotti létszámának 2022-re tervezett alakulása (%)

A vállalkozók egyötöde prognosztizált 0-50% közötti változást, 51-100% közti növekedést egytizedük, 101-200% közöttit 8,55%, és 200% fölötti forgalommnövekedésnél többet vár 4,27%. Erre a kérdésre a válaszadók 58%-a nem tudott vagy nem akart válaszolni.

Ami a munkaerő volumenének változását illeti: a válaszadók 60%-a adott választ erre a kérdésre, melyből több mint egytizedük (11,11%) alkalmazotti létszámcsökkenést jósl 2022-re, ugyanilyen arányban vannak azok a vállalatok, ahol ez a szám nem fog változni, vagy csak 1–2%-ban.

A cégek egynegyedénél (25,64%) 3-50% közötti lesz a változás, 51–200%-kal bővül a létszám egytized arányban, és ennél nagyobb növekedésre 3 vállalkozásnál számítanak.

47. ábra: Tényezők, melyek leginkább segíthetnék az udvarhelyszéki vállalkozásokat (%)

A vállalkozók 86%-a nevezett meg olyan tényezőt, amely a jövőben segíthetné vállalkozása működését. A legnagyobb segítséget az jelentené, ha lenne kompetens, szakmailag felkészült munkaerő – ez megfelelő szakoktatással lenne elérhető. Ugyanilyen fontosságú a gazdasági fejlődés, egy stabil gazdasági környezet, melynek egyik fontos eleme a fizetőképes kereslet megjelenése, amelyhez azonban a bérek növekedésére lenne szükség.

A vállalkozók szerint szükség lenne egy vállalkozóbarát gazdaság- és adópolitikára, mivel jelenleg túl nagy adókkal terhelik a vállalkozásokat. A fejlődést segítenék még az elérhető pályázati lehetőségek, a kiszámítható politikai és jogi környezet, az infrastruktúra bővítése. Fontos lenne, hogy a helyi vállalkozók együttműködjenek, legyen megfelelő érdekképviselőjük és szakmai fórumokon találkozzanak.

Ugyancsak segítené az előrehaladást, ha új befektetők jönnének a térségbe, ha könnyebb lenne az ügyintézés, valamint a városi és megyei vezetők korrekt hozzáállása. Van, aki szerint általános regionális fejlődésre lenne szükség, mentalitásváltásra, a feketegazdaság kiiktatására, olcsóbb hitelekre, valamint a vállalkozások fiatalítására.

A vállalkozók egytizede számára belső változásokra lenne szükség cégének fejlődéséhez.

ÖSSZEFOGLALÁS, KÖVETKEZTETÉSEK

Mivel a jelen kutatás Udvarhelyszék, Székelyudvarhely vállalkozóiról, az egyes vállalkozások életútjának, fejlődésének, a környezethez viszonyított helyzetének a bemutatásáról szól, így nem követeli meg nagy és jövőbemutató következtetések levonását. Mindezek ellenére néhány fontosabb, érdekesebb tényrt ki szeretnénk említeni a kutatás eredményeiből:

1. Az udvarhelyszéki vállalkozók egyértelműen dominálják a Hargita megyei székek vállalkozói életét mind a megvalósított forgalom, mind nyereség tekintetében.
2. Az udvarhelyszéki, valamint a székelyudvarhelyi vállalkozások forgalmának legnagyobb hányadát a nagykereskedelem adja, ami kifejezi úgy Udvarhelyszék, mint Székelyudvarhely kereskedői jellegét.
3. Az elmúlt években az ipari jellegű tevékenységek visszaestek a város gazdaság szerkezetén belül, ezzel párhuzamosan a kereskedelem és a szolgáltatás jellegű tevékenységek folyamatosan növekedtek.
4. Az öt székelyföldi (nagy)város vállalkozói tevékenységének összehasonlításából is kitűnik Székelyudvarhely. Az abszolút értékben kifejezett árbevétel és forgalom tekintetében Sepsiszentgyörggyel fej-fej mellett vezetnek a rangsort, messze megelőzve a többi várost. Azonban a két város közötti lakosságszám-különbséget figyelembe véve ez mindenképp Székelyudvarhely relatív erősségét jelzi ezen a területen.
5. Székelyudvarhely vállalkozóinak dominanciája még erősebb, amennyiben a három Hargita megyei város eredményeit hasonlítjuk össze. Ez esetben a székelyudvarhelyi vállalkozók nagyobb forgalmat bonyolítanak le, ugyanakkor több nyereséget termelnek, mint a csíkszeredai és gyergyószentmiklósi vállalkozók együttesen.
6. A székelyudvarhelyi vállalkozások toplistájában az első helyeket az évek során az ipari cégektől a kereskedő cégek vették át. Míg 2000-ben az első két helyezett vállalkozás termelő cég volt, addig 2016-ban az első négy helyen már csak kereskedő cégek kaptak helyet.
7. A székelyudvarhelyi toplistás cégek esetében óriási árbevétel-növekedést tapasztalhatunk 2000-2016 között, amely növekedés bizonyos cégeknél meghaladta az 50-es szorzót is.

8. Az öt székelyföldi önkormányzat költségvetési bevételei esetében Sepsiszentgyörgy a listavezető, azonban ha ezt az értéket egy lakosra számoljuk, akkor Székelyudvarhely veszi át a vezetést.
9. A városok költségvetéseinek döntő része (több mint háromnegyede) vállalkozói befizetésekből származik, azonban a direkt vállalati adók aránya alig éri el a 8%-ot. Az összebevételek 70% körüli arányát jelentő jövedelemadó- és ÁFA-visszaosztásra az önkormányzatoknak nincs semmilyen ráhatása, így az önkormányzatok részéről a gazdaságfejlesztő intézkedések hatóköre csak a bevételek 8%-át kitevő direkt adókra korlátozódik.
10. Helyi adók területén a sepsiszentgyörgyi vállalkozók fizetik a legtöbb épület- és járműadót, míg a csíkszeredai vállalkozások a legtöbb területadót. A legnagyobb összegű jövedelemadó, valamint visszaosztott ÁFA szintén a sepsiszentgyörgyi költségvetésben valósul meg.
11. Az udvarhelyszéki, székelyudvarhelyi vállalkozások esetében meghatározó a vállalkozást alapító és működtető személy személyisége. A vállalkozók több mint fele saját ügyességének tulajdonítja a vállalkozása sikereit. A megkérdezett vállalkozók a külső tényezők hatását a vállalatuk sikerességére átlagosnak pontozták.
12. Az udvarhelyi vállalkozói lét legnagyobb hátrányának a szűkös piaccal együtt járó alacsony fizetőképes keresletet jelölték meg. Ennek megfelelően legtöbben úgy ítélték meg, hogy vállalkozásuk jobban működne Kolozsváron, mint Székelyudvarhelyen.
13. Az udvarhelyszéki vállalkozók a vállalkozásuk fejlődése számára legfontosabb tényezőnek a megfelelő munkaerő szükségességét jelölték meg.
14. Az udvarhelyszéki, székelyudvarhelyi vállalkozók optimistán tekintenek a jövőbe, többségük növekedést prognosztizál a vállalkozása számára. Ha most újrakezdhetnék a szakmai életüket, döntő többségük ugyanezt a pályát választaná.

És ezzel a gondolattal zárnánk ezt a kutatást: igen, a vállalkozói lét alapeleme az **OPTIMIZMUS**. Talán ez az, amiből egy kevéssel több van az udvarhelyszéki, székelyudvarhelyi vállalkozókban, mint más székek, városok vállalkozóiban. Reméljük, hogy ez az optimizmus továbbra is megmarad, és az eredményekben is visszaköszön.

UDVARHELYSZÉKI KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK SZÖVETSÉGE

Székelyföldön és benne Udvarhelyszéken rengeteg természeti, emberi és kulturális értékkel rendelkezünk, amelyek megőrzése és továbbadása a következő generációk számára kiemelt fontosságú. A székelység megmaradásának és megerősödésének egyik alapvető tényezője a szilárd, prosperáló gazdaság, amely biztosítja az itt élők jóllétét, biztonságát és fejlődési lehetőségeit.

Ezek a gondolatok hívták életre 1992-ben az Udvarhelyszéki Magánvállalkozók Szövetségét, amelyben olyan tenni akaró, friss szemléletű vállalkozók tömörültek érdekvédelmi szervezetbe – Romániában elsőként –, akik aktív szerepvállalással akarták előmozdítani a térség gazdasági fejlődését.

Az egyesület 2003 óta az **Udvarhelyszéki Kis- és Középvállalkozások**

Szövetsége (UKKSZ) nevet viseli, de 25 éves fennállása alatt célkitűzései továbbra sem változtak. Az UKKSZ ma is azon dolgozik, hogy segítse a helyi vállalkozókat, cégeket abban, hogy minél sikeresebben működjenek és alkalmazkodni tudjanak a folyamatosan változó piaci körülményekhez úgy, hogy közben megtartják egyedi, székely vonásaikat is. A szövetség ezért olyan cégeket tömörít, amelyek erkölcsös, közösségi érdekeket respektáló vállalkozások, és üzleti tevékenységük mellett kiemelten fontosnak tartják a helyi természeti, kulturális, társadalmi és emberi értékek megőrzését.

Az UKKSZ fő tevékenysége az érdekvédelem, ezért szócsóként kommunikálja tagjai véleményét, erős gazdasági lobbitevékenységet folytat és képviseli Udvarhelyszék vállalkozóinak érdekeit megyei, valamint országos szinten is, jó viszonyt ápolva a mindenkori politikai vezetéssel, miközben megtartja semlegességét. A hatékony érdekképviselet miatt szoros együttműködésre törekszünk hasonló típusú társszervezeteinkkel és egyéb, a gazdasági életet befolyásoló szereplőkkel. Szintén fontos, hogy meglátásaink, állásfoglalásaink és tevékenységünk minél nagyobb nyilvánosságot kapjon, így intenzív médiajelenléttel vagyunk ott a helyi és az országos írott, valamint elektronikus sajtóban.

Az érdekvégyenesítés és a külső kommunikáció mellett kiemelt jelentőségű, hogy tagjaink számára értékes, vállalkozásukat, cégüket és a tágabb közösséget is építő, fejlesztő programokat nyújtunk. Szakmai konferenciák, akadémiák, klubok, pályázati tevékenységek és különböző közös aktivitások szervezésével egy erős, együttműködő udvarhelyszéki vállalkozói réteg összetartói vagyunk.

Az UKKSZ és a székelység megmaradásának és megerősödésének kulcsa ugyanis ugyanaz: összefogás és kooperáció, amellyel nem csak magunk, de unokáink számára is biztosíthatjuk létünket és elégedett, boldog életünket ezen az utolérhetetlenül gyönyörű vidéken, Székelyföldön.

Nagy György, az Udvarhelyszéki Kis- és Középvállalkozások Szövetségének elnöke

NEMZETSTRATÉGIAI KUTATÓINTÉZET

A XX. század a magyar nemzetet – történelmi szállásterületeivel együtt – a Kárpát-medence, Európa és a világ számos államába kényszerítette és szórta szét. 2020-ban lesz egy évszázada annak, hogy minden tíz magyar emberből három idegen államok fennhatósága alá került. Az előrejelzések alapján néhány évtizeden belül Magyarország lélekszáma félmillióval csökkenhet, a külhoni magyarság soraiban – az asszimiláció és a Kárpát-medencéből való kivándorlás miatt – pedig több százezer főre becsülhető veszteségek várhatók.

A jelenleg tizenhárommillió Kárpát-medencei magyarság legértékesebb erőforrása – megelőzve minden természeti és gazdasági erőforrást – a humánvagyon: a magyar anyanyelvet beszélő, a magyar kultúrkörhöz tartozó emberek. Az új európai berendezkedés a határokon átívelő nemzetegyesítés soha vissza nem térő lehetőségét hozta el. A következő évtizedekben rendkívüli módon felértékelődik majd a nyelvi és kulturális homogenitás mint a társadalmi és gazdasági stabilitás alapvető tényezője. A nemzetegyesítésnek – azon túlmenően, hogy segít megőrizni és erősíteni a nemzeti identitástudatot – elsősorban a szülőföldön való boldogulást kell a magyar emberek számára megteremtenie.

Ez a történelmi kényszer és XXI. századi adottság teszi a magyarság megmaradásának, jövője megtervezésének nélkülözhetetlen feltételévé a világ magyarságával egységesen törődő intézet megalakítását. A Magyar Kormány 346/2012. (XII. 11.) rendeletével hozta létre a **Nemzetstratégiai Kutatóintézetet**. Az NSKI alapvető feladatai arra irányulnak, hogy a XX. század zivataros eseményei miatt a világban szétszóródott és a Kárpát-medence számos országában széttagoltan élő több mint hárommillió magyar ember önazonosságát megőrizve szülőföldjén maradjon és gyarapodjon.

Az állampolgárság kiterjesztésével, illetve a Nemzeti Összetartozás melletti tanúságtétel törvényével a Kormány közjogi értelemben megtette az első lépést. A második lépés a szakmai és politikai tudatosság megteremtése, illetve az új nemzetpolitikai doktrína megalapozása. Az elmúlt húsz év tapasztalata, hogy a politikai képviselők nem tudták megakadályozni a határainkon kívül

NEMZETSTRATÉGIA
KUTATÓINTÉZET

élő magyar közösségek számbeli fogyatkozását, a kulturális, oktatási lehetőségek tudatos rombolását, a közösségi jogok folyamatos térvésztesztését és gyakran nemzettársaink fizikai ellehetetlenítését sem. Az új nemzetstratégia megvalósításához szükséges gazdasági tér megteremtéséhez olyan összefüggő rendszerekben kell gondolkodnunk, melyek saját természeti és emberi erőforrásainkon felül európai uniós többletforrások bevonásával fenntartható, tervezett és rendezett magyar gazdálkodást tesznek lehetővé a Kárpát-medencében.

A Nemzetstratégiai Kutatóintézet a magyar örökség korszerű újrafogalmazását, a magyar jövő tudatos kiépítését igyekszik a maga eszközeivel segíteni és a döntéshozók asztalára tenni. Eredményes nemzetstratégia pedig csak egységes magyar nemzeti rendszerben, a Kárpát-medencei tömb- és szórvány-, valamint a diaszpóra-magyarsággal közösen vihető végbe.

Szász Jenő, a Nemzetstratégiai Kutatóintézet elnöke

REGA RÉGIÓKUTATÓ EGYESÜLET

A **REGA Régiókutató Egyesület** 2016-ban alakult azzal a céllal, hogy különböző kutatásokkal és fejlesztési projektekkel segítse Székelyföld fejlődését. Az egyesület neve a **RE**gionális **GA**zdaság kezdőbetűiből származik, ez is mutatja, hogy leginkább gazdasági területen szeretné az egyesület a régió felemelkedését támogatni.

Az egyesület két fontos szellemi műhelynek biztosít jogi háttérrel, egyrészt a Székelyföldi Regionális Tudományi Társaságnak, másrészt a Lámpás Társaságnak.

A **Székelyföldi Regionális Tudományi Társaság (SZRTT)**, 2016 januárjában a Sapientia Tudományegyetem csíkszeredai karán tartotta alakuló ülését. A tizennégy, regionális – és ahhoz kapcsolódó – tudományok területén doktorált személy a Magyar Regionális Tudományi Társaság mintájára, hasonló célkitűzésekkel hozta létre ezt a tudományos fórumot annak érdekében, hogy Székelyföldön népszerűsítse a regionális tudományokat, összegyűjtse a regionális tudományok iránt érdeklődő székelyföldi kutatókat, ugyanakkor a regionális tudomány különböző eszközeivel támogassa a székelyföldi régió fejlődését.

A **Lámpás Társaság** a Lámpás-program működtetője. A program vezérfonala a székelyföldi munkavállalók és munkaadók integrált képzése a társadalmi és a személyes kultúra fejlesztésével összhangban. A társaság tagjainak meggyőződése, hogy csak úgy lehet megtartani és felemelni a székely közösséget, ha annak tagjai tisztességes munka mentén tisztességes életet tudnak élni Székelyföldön. Munka hiányában az emberek elvándorolnak, máshol keresnek megélhetést. Az elvándorlás pedig éppen a közösség legjavával kezdődik, hiszen nekik van meg a szükséges vállalkozószellemük, szakmai tudásuk ahhoz, hogy más országokban keressenek megélhetést. És ezzel meg is történt az első lépés egy közösség sülyyedéséhez, felszámolásához vezető úton.

A REGA Egyesület 2017-ben több kutató-fejlesztő munkában vett részt, kutatásokat végzett, fejlesztési stratégiákat állított össze, különböző képzéseket szervezett. A 2017-es munkák közül a legfontosabbak:

1. Székelyudvarhely város középiskolai hálózata és képzési szerkezete *(elemzések, javaslatok)*
2. Szerethető Udvarhely városfejlesztési koncepció – 2017-2020
3. A székely vidék fejlődési esélyei *(kutatási jelentés)*
4. A középiskola és az érettségi szerepe a jövőtervezésben *(kutatási jelentés)*
5. Szervezeti kultúra – Lámpás tudástár sorozat *(szakmai kiadvány)*
6. Smart city jellegű fejlesztések Székelyföld városaiban *(kutatási jelentés – folyamatban)*
7. Tényleg jók vagyunk? Az udvarhelyszéki vállalkozások fejlődéstörténete napjainkig *(kutatási jelentés)*

Vitathatatlan, hogy megfelelő adatok, információk nélkül nem lehet jó döntéseket hozni, ugyanakkor a jó döntések jól összerakott stratégiák mentén születnek. Reméljük, hogy a munkákkal sikerült a döntésekhez jó alapanyagokkal szolgálni, ezáltal is hozzájárulni Székelyföld, azon belül Székelyudvarhely előrehaladásához, fejlődéséhez.

Dr. Geréb László, a REGA Régiókutató Egyesület elnöke

